

4PMM

July-August 2014/ VOL.06

บทความไทยพีบีเอส
ในเวทีสื่อสารมวลชนต่างประเทศ

บริหารสุนทรา

“medium is the message”

ตอบโจทย์
การรายงานข่าว
สถาบันพระมหากษัตริย์

เสรีภาพสื่อ
ในอุ้งมือคสช.

บทสื่อสารสุขภาพรุ่นใหม่

เปิดโลกวิจัย

“อัมมมมม”

ธุรกิจแห่ง “ความเป็นแม่”

Movie Zone
Be prepared

1 เมษายน 2557 นี้
ไทยพีบีเอสทำการ

ปรับเปลี่ยนความถี่

ดาวเทียมและพาราเมเตอร์

รองรับการรับชมรายการแบบความคมชัดสูง (HD) เป็น
3989.500 MHz, Symbol Rate 12 MSym,
FEC 2/3, Pol Vertical

ซึ่งกล่องรับสัญญาณแบบ OTA

จะสามารถปรับเปลี่ยนความถี่อัตโนมัติ

ส่วนกล่องประเภทอื่นต้องปรับเปลี่ยนความถี่เอง

เพื่อการรับชมที่เหมาะสม สอบถามเพิ่มเติม

โทร 02-790-2301-5, 02-790-2318-9,

02-790-2321-5, 02-790-2315

14 10

ข่าว

ข่าวเที่ยง

ข่าว 3 ช่องสาย 3 ทีวีฟรี ช่อง 3

4PM

FOR PUBLIC MEDIA
BY ACADEMIC INSTITUTE OF PUBLIC MEDIA

สารจากบรรณาธิการ

สารจากบรรณาธิการ นิตยสาร 4PM ของ สวส. ฉบับเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 2557 โดยฉบับนี้เพิ่มเนื้อหาที่มีความหลากหลายรอบด้านมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นบทบาทไทยพีบีเอสในเวทีสื่อสารมวลชนต่างประเทศ, อัมบุญ จุรกิจ แห่ง “ความเป็นแม่” หรือ ตอบโจทย์การรายงานข่าวสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่ลักษณะเนื้อหาสามารถนำไปสู่ แนวความคิดต่อยอดสร้างสรรค์ได้ไม่รู้จบ ดังนั้นจึงเป็นโอกาสดีที่ผู้อ่านจะได้รับข่าวสารอันหลากหลายครบรส แต่ถึงอย่างไร การรับข่าวสารจะต้องใช้วิจารณญาณควบคู่ไปด้วยเสมอ เพื่อความรู้เท่าทันสื่อ แต่กระนั้นเลย นิตยสารฉบับนี้ได้คัดสรรบทความอันเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ส่งตรงถึงหน้าจอคุณแล้ว

นิตยสาร 4PM เดือนนี้หวังว่าจะได้เปิดประตูต้อนรับความหลากหลายของโลกใบนี้ สู่วิถีความเป็นสาธารณะ และเตรียมพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านงานวงการสื่อสารมวลชน และอีกหลายด้านที่ได้กล่าวถึง นิตยสารเล่มนี้ จึงถือเป็นคู่มือซุ่มรับการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดีทีเดียว

ช่วงปลายฝนต้นหนาวแบบนี้อากาศยังเปลี่ยนแปลงบ่อยคงไม่แปลกอะไรที่ข้อมูลข่าวสารจักเปลี่ยนแปลงบ้างตามกันไป

บรรณาธิการ E-Magazine (สวส.)

AIMP E-MAGAZINE

July-August 2014/ VOL.06

สารบัญ

- บริหารสนทนา.....6-7
- เปิดโลกวิจัย.....8-10
- ตอบโจทย์
การรายงานข่าวสถาบันพระมหากษัตริย์.....13-19
- เสรีภาพสื่อในอุ้งมือ คสช. 23-31
- นักสื่อสารสุขภาพรุ่นใหม่.....32-34
- Be prepared.....38-40
- Movie Zone.....44-45

WE ARE...

Thai PBS

ทีวีที่คุณวางใจ

บทบาทไทยพีบีเอส

ในเวทีสื่อสารมวลชนต่างประเทศ (ต่อจากฉบับที่แล้ว)

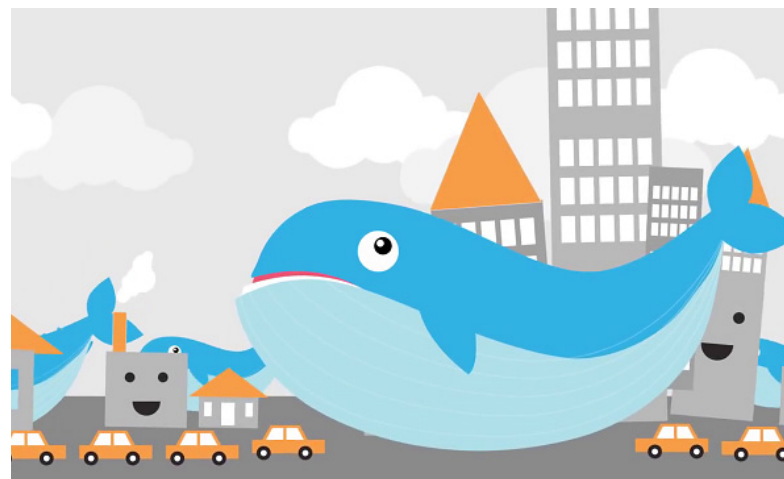
ฉบับที่แล้ว "บริหารสนทนา" ทิ้งท้ายไว้เกี่ยวกับบทบาทไทยพีบีเอสในการสนับสนุนการจัดการประชุมระดับรัฐมนตรีแห่งเอเชียว่าด้วยการลดความเสี่ยงภัยพิบัติ ที่ประเทศไทยโดยสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นเจ้าภาพจัดขึ้น ณ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้วเมื่อปลายเดือนมิถุนายนที่ผ่านมา พร้อมกับผลงานสำคัญทางด้านสื่อสารมวลชนที่ไทยพีบีเอสรับเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งหลายคนอาจสงสัยว่าไทยพีบีเอสเข้ามามีบทบาทอย่างไรในเรื่องนี้

เมื่อกล่าวถึงภัยพิบัติ เมื่อใดก็ตามที่เกิดขึ้น สิ่งที่ต้องการมากนอกเหนือจากความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็คือ "ข้อมูลข่าวสาร" โดยเฉพาะข้อมูลว่าเกิดอะไรขึ้น มีความรุนแรงเพียงใด ส่งผลกระทบต่อและสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนมากน้อยเพียงใด ภัยพิบัตินั้นจะเกิดขึ้นนานเท่าใด ประชาชนต้องปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะปลอดภัย และจะมีมาตรการช่วยเหลือเยียวยาอย่างไร ฯลฯ เป็นต้น หรือความจริงหากเป็นไปได้ ก่อนเกิดภัยพิบัติ จะสามารถมีวิธีการอะไรที่จะเตือนภัยให้ประชาชนทราบล่วงหน้า เพื่อป้องกันและลดผลกระทบ หรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้น

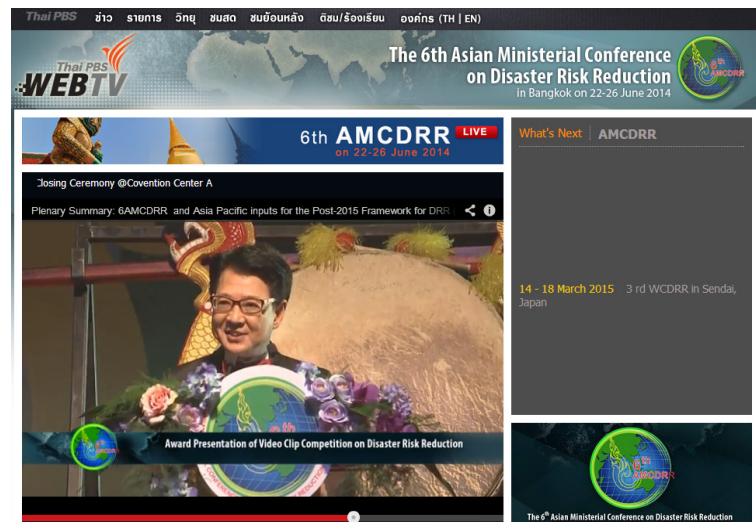
เท่าที่ผ่านมาจะพบว่า การให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ แก่ประชาชน ในยามที่เกิดภัยพิบัตินั้นจะอาศัยการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐแต่เพียงอย่างเดียวคงไม่เพียงพอ หรือไม่ทันต่อเหตุการณ์ แต่ต้องอาศัยความช่วยเหลือสนับสนุนจากสื่อมวลชนซึ่งสามารถทำหน้าที่นี้ได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึงกว่า

ไทยพีบีเอส นับเป็นสถานีโทรทัศน์หนึ่งที่มีความสำคัญในเรื่องการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารและการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับภัยพิบัติมาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จากการดำเนินงานในช่วงอุทกภัยครั้งรุนแรงทั่วประเทศเมื่อ 3 ปีที่แล้ว และในเหตุการณ์แผ่นดินไหวทางภาคเหนือของประเทศในช่วงไม่กี่เดือนที่ผ่านมา

การดำเนินต่างๆ ของไทยพีบีเอส ไม่ได้จำกัด อยู่แต่เฉพาะในประเทศเท่านั้น แต่ไทยพีบีเอสยังได้ เข้ามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่าง องค์กรสื่อสารมวลชนในภูมิภาค ในการหามาตรการและ วิธีการต่างๆ ในการรายงานข่าว และข้อมูลข่าวสารสู่ ประชาชน ซึ่งในการประชุมระดับรัฐมนตรีแห่งเอเชีย ที่ผ่านมา สถาบันวิชาการสื่อสารมวลชน ไทยพีบีเอส ได้ สนับสนุนการจัดกิจกรรมหลายรูปแบบ โดยเฉพาะการ จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อ โดยเฉพาะผู้สื่อข่าวที่ทำงานด้านนี้ทั้งจากประเทศไทย และจากประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งหลายประเทศที่เคย ประสบกับภัยพิบัติทางธรรมชาติในรูปแบบต่างๆ เช่นกัน นอกเหนือจากการสัมมนาสื่อมวลชนโดยตรง แล้ว ไทยพีบีเอสได้จัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการสำหรับ ภาคประชาสังคม และสำหรับเยาวชน เพื่อสร้างเข้าใจ เกี่ยวกับการทำงานของสื่อ และให้สามารถทำหน้าที่ เป็น “นักข่าวพลเมือง” นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เป็นประโยชน์ต่อการช่วยประชาชนยามที่เกิดภัยพิบัติ ในพื้นที่ต่างๆ ทั้งนี้ในการสัมมนาทั้งหมดนี้ ได้มีการจัดทำ ข้อเสนอแนะต่อผู้แทนประเทศต่างๆ ที่เข้าร่วมประชุม ครั้งนี้กว่า 4,000 คน

สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งในการประชุม ครั้งนี้คือ บุคคลภายนอกสามารถติดตามเนื้อหาการ ประชุมได้อย่างกว้างขวางไม่ว่าจะอยู่ในประเทศและ ต่างประเทศ เนื่องจากไทยพีบีเอสได้ทำการถ่ายทอดสด และบันทึกเทปภาพการประชุมให้สามารถชมย้อน หลังได้ในรูปแบบ “เว็บไซต์” ซึ่งถือเป็นอีกก้าวหนึ่งของ การดำเนินงานในระดับสากล และเป็น “การนำเสนอ รายการโทรทัศน์ในยุคใหม่ ที่ผู้ชมไม่จำเป็นต้องชมผ่าน หน้าจอโทรทัศน์เสมอไป”

“อัมบุดู”

ธุรกิจแห่ง “ความเป็นแม่”

และการรายงานข่าว
สิทธิอนามัยเจริญพันธุ์
ของสื่อมวลชน

ในช่วงเดือนที่ผ่านมา กรณี “การอัมบุดูเชิงธุรกิจ” ในประเทศไทยกลายเป็นประเด็นร้อนทางสื่อสารมวลชนแขนงต่างๆ และแตกแขนงถึงประเด็นโครงสร้างรัฐ ทำทนายจริยธรรมทางการแพทย์ สิทธิมนุษยชนและกระทบภาพลักษณ์ของประเทศในเชิงที่ทำให้ไทยถูกมองว่าเป็นศูนย์กลางการทำอัมบุดู บุกในเชิงพาณิชย์หรือการค้ามนุษย์มากขึ้น ชาวจำนวนมากที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อได้นำมาซึ่งการตั้งคำถามและต้องการคำตอบจากสังคมและผู้ที่เกี่ยวข้องที่สมเหตุสมผล

การอัมบุดู เป็นหนึ่งในเทคโนโลยีการเจริญพันธุ์สำหรับผู้มีบุตรยาก ซึ่งในประเทศไทยได้มีข้อกำหนดทางมาตรฐานหลายประการจากประกาศแพทยสภาที่ 1/2550 และ 21/2554 เรื่องมาตรฐานการให้บริการเกี่ยวกับเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม อาทิ จะต้องไม่เป็นการกระทำสำเนาชีวิต (Human cloning) ต้องไม่มีการจ่ายคำตอบแทนแก่ผู้บริจาคเซลล์สืบพันธุ์ในลักษณะที่ทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นการซื้อขาย ไม่มีการจ่ายคำตอบแทนแก่หญิงตั้งครรภ์แทนในลักษณะที่อาจทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นการรับจ้างตั้งครรภ์ และหญิงตั้งครรภ์แทนจะต้องเป็นญาติโดยสายเลือดของคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง¹

รศ.ดร.ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์ อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับกรณีอัมบุดูไว้ในรายการที่นี้ไทยพีบีเอส² ว่า ปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเจริญพันธุ์สำหรับผู้มีบุตรยากนั้นมีการให้ผู้อื่นตั้งครรภ์แทน หรือการอัมบุดูอยู่ด้วย เพราะสังคมมีฐานคติความเชื่อในเรื่องของความเป็นแม่ การเจริญพันธุ์และภาพครอบครัวที่สมบูรณ์ในอุดมคติที่ต้องมีลูกเป็น “โซ่ทองคล้องใจของพ่อแม่” ทำให้คู่สามีภรรยาส่วนหนึ่งพยายามกระทำทุกวิถีทางเพื่อให้ตนได้มีบุตร

สิ่งที่น่าสังเกตคือไทยใช้คำเรียกการตั้งครรภ์แทนว่า “การอัมบุดู” ซึ่งมีนัยยะเชิงบวกผสมกับเรื่องศีลธรรมจรรยา

¹ ทันโลกกับแพทยสภา: แฉลงข่าวแพทยสภากรณีอัมบุดู. แนวหน้าสุดสัปดาห์.

9 สิงหาคม 2557.

² อัมบุดู. คติยกกำลังสอง. ที่นี้ไทยพีบีเอส ออกอากาศ 4 สิงหาคม 2557.

สะท้อนว่าผู้หญิงที่ตั้งครรภ์แทนนั้นกำลังทำในสิ่งที่ถูก แต่ประเด็นที่สังคมไทยไม่เคยตั้งคำถามคือ ปัญหาทางจริยธรรม ในกรณีที่มีการอุ้มบุญ กลับกลายเป็นเรื่องเชิงธุรกิจ ขณะที่ในต่างประเทศนั้นมีเพียงไม่กี่ประเทศที่มีการยินยอมให้ตั้งท้องแทนในเชิงพาณิชย์ เช่น อินเดีย ยูเครน แม็กซิโก บางรัฐของสหรัฐอเมริกา จึงทำให้คนที่มีความรู้และต้องการมีลูกเป็นของตนเองเข้าหาประเทศเหล่านี้

นอกจากนี้ มีการตั้งคำถามว่า หากมีการยินยอมให้ตั้งท้องแทน และได้รับค่าตอบแทนเช่นนี้ มันจะต่างอะไรจากการค้ามนุษย์ และประเด็นความเชื่อมโยงระหว่างมนุษย์นั้นมีความซับซ้อนมากและยังไม่มีข้อยุติ อีกประเด็นหนึ่งคือ ความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการในเชิงเศรษฐกิจอย่างมาก เช่น ประเทศอินเดีย มีผู้หญิงอายุ 17 ไปรับจ้างตั้งท้องแทนไปเรื่อยๆ เพื่อรักษาสถานะทางเศรษฐกิจของตนเอง โดยไม่สามารถต่อรองหรือจัดการกับเนื้อตัวร่างกายของตนเองได้ ทั้งๆ ที่การกระทำดังกล่าวมีผลอย่างยิ่งต่อสุขภาพของผู้หญิง

เมื่อการอุ้มบุญเป็นประเด็นที่ละเอียดอ่อน และมีความซับซ้อนทั้งในมิติเชิงศีลธรรม สิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเหลื่อมล้ำทั้งในระบบเศรษฐกิจ ชนชั้นทางสังคมและมีผลกระทบต่อประชากรศาสตร์ กฎหมายและนโยบายภาครัฐ การรายงานข่าวและนำเสนอประเด็นดังกล่าวของสื่อมวลชนจึงต้องมีความระมัดระวังอย่างสูงเช่นกันและไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดต่อสังคมเช่นกัน

สหพันธ์นักวิชาชีพผู้สื่อข่าวนานาชาติ หรือ International Federation of Journalists (IFJ) ได้แนะนำแนวทางปฏิบัติสำหรับสื่อมวลชนทุกแขนงในการรายงานข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพทางเพศและสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์³ ซึ่งสามารถประยุกต์กับการปฏิบัติงานข่าวอุ้มบุญของไทยได้ดังนี้

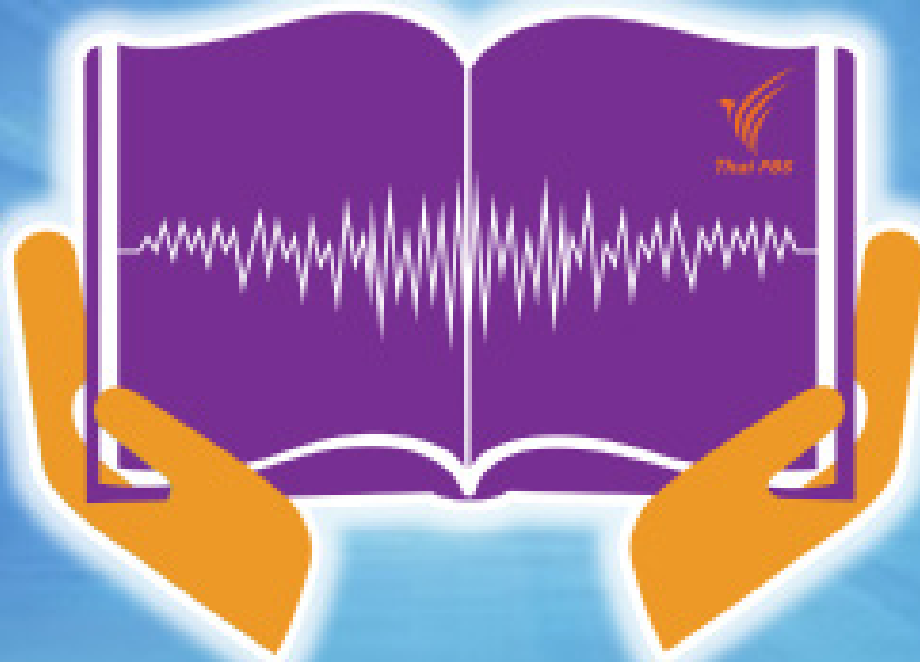
1. การรายงานบริบทแวดล้อมของพื้นที่ข่าว เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้ชม เนื่องจากแหล่งข้อมูลในแต่ละพื้นที่อาจมีความเชื่อ วัฒนธรรม ค่านิยมและข้อมูลเชิงกฎหมายที่แตกต่างกัน เช่น การอุ้มบุญเชิงธุรกิจในประเทศอินเดียเป็นสิ่งที่ถูกกฎหมาย เป็นต้น

³ International Federation of Journalists (IFJ). Gender-Ethical Journalism and Media House Policy. Available at www.whomakethenews.org

2. การนำเสนอข้อมูลสถิติเชิงประชากรศาสตร์จำแนกเพศ (sex-disaggregated data)
3. การนำเสนอผลกระทบเชิงสุขภาพที่มีต่อผู้หญิง
4. พึ่งระมัดระวังการบรรยายหรืออธิบายคุณลักษณะบุคคลในข่าว ทั้งผู้หญิงที่รับอุบัติเหตุและเด็กทารก หลีกเลี่ยงการตีตรา สร้างภาพเหมารวม การทำให้เป็นเหยื่อ และควรนำเสนอถึงความรับผิดชอบขององค์กรที่เกี่ยวข้อง และนโยบายสาธารณะด้วย
5. การนำเสนอข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เป็นเครือข่ายผู้ปฏิบัติงาน ด้านสุขภาพผู้หญิงในโรงพยาบาล
6. ในระดับภูมิภาค ผู้สื่อข่าวควรค้นหาและสร้างเครือข่ายผู้หญิง และองค์กรท้องถิ่นที่ทำงานในประเด็นการเข้าถึงสิทธิด้านสุขภาพะทางเพศ ของผู้หญิงในชุมชนและภูมิภาค
7. ผู้สื่อข่าวอาจทำงานร่วมกับนักวิจัยและนักวิชาการในประเด็นดังกล่าว
8. นำเสนอมุมมองที่หลากหลายทั้งในด้านความเชื่อและข้อเท็จจริงทางการแพทย์เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องและรอบด้าน
9. การสร้างฐานข้อมูลและคำค้นที่สามารถเรียกดูข้อมูลได้ง่ายเมื่อมีข้อมูลเชิงวิชาการเป็นจำนวนมาก
10. ในการรายงานข่าวที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพะทางเพศและสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ควรรายงานมุมมองของผู้ชายในประเด็นดังกล่าวด้วย
11. ควรศึกษาประเด็นทางกฎหมายทั้งในระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาคและระดับชาติ รวมถึงกรณีศึกษาต่าง และการสัมภาษณ์หรือนำเสนอแนะของนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญหญิงในประเด็นด้านกฎหมาย
12. พึ่งระมัดระวังการนำเสนอภาพประกอบการนำเสนอ
13. ให้ข้อมูลติดต่อ ของหน่วยงานหรือองค์กรที่ดูแลด้านสิทธิอนามัยผู้หญิงเพื่อประโยชน์แก่ผู้ชมผู้ฟัง

สังคมยังคงมีหลายคำถามยังต้องการคำตอบ สื่อที่นำเสนอข้อมูลอย่างถูกต้องและรอบด้านและมีความไหวรู้ไม่ตีตราและเหมารวม จะช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับสังคมได้

ยังให้...ยังได้

“แม่มั่นหนังสือเสียงเพื่อเพื่อน”

“ ไม่จำกัดวุฒิ...ไม่จำกัดวัย...เป็นกำลังใจให้กันและกัน ”

ไทยพีบีเอส เชิญผู้มีจิตอาสาผู้ร่วม
จัดทำหนังสือเสียง ทุกวันศุกร์ เวลา 13.00-18.00น.

“ผู้สนใจเข้าร่วม สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

www.facebook.com/academic.tpbs หรือ โทร .02-790-2000 ต่อ 4497

สถานที่บันทึกเสียง ห้องสมุดสื่อสาธารณะไทยพีบีเอส

ไม่เสียค่าใช้จ่าย มีอุปกรณ์สำหรับบันทึกเสียงให้พร้อมครับ

ข่าวและรายการ จาก ThaiPBS

ใหม่ทุกวัน วันทุกเช้า รอบด้านทุกชั่วโมงข่าว

วันใหม่ Thai PBS

วันใหม่ Thai PBS จันทร์-ศุกร์ 06.30 - 08.00 น.

ชั่วโมงทักกัน

ชั่วโมงทักกัน จันทร์-ศุกร์ 08.00 - 09.00 น.

09:00
วันข่าว

ข่าว 09.00 จันทร์-ศุกร์ 09.00 - 10.00 น.

ข่าวศิลปะบันเทิง จันทร์-ศุกร์ 10.00 - 10.30 น.

เที่ยงตรง ทักทัก เกาะติดทุกเอกิ

12:00

ข่าวเที่ยง จันทร์-ศุกร์ 12.00 - 13.00 น.

ศิลปะสโมสร จันทร์-ศุกร์ 13.00 - 13.30 น.

ทุกทิศคือไทย จันทร์-ศุกร์ 15.30 - 15.55 น.

คนกับเวลา วันเสาร์-อาทิตย์ 13.00 - 14.00

เวทีสารานุกรม: เสาร์ 13.00 - 14.00 น.

สถานีประชาชน จันทร์-ศุกร์ 14.05 - 15.30 น.

ศิลปะตามใจฉัน

ทีวีจอเขียว

ทีวีจอสี

รู้ก่อนพบ

สีก คม เข้ม เต็มเต็มทุกคำคืน

19:00
ข่าวค่ำ

ข่าวค่ำ ทุกวัน 19.00 - 20.30 น.

เปิดมุมมอง จันทร์-ศุกร์ 20.20 - 21.15 น.

ทันโลก world update จันทร์-ศุกร์ 20.50 - 21.00

คืน Thai PBS จันทร์-ศุกร์ 21.15 - 22.30 น.

คิด 2 วันเสาร์-อาทิตย์ 21.50 - 22.00 น.

ตอบกระทู้ จันทร์-ศุกร์ 22.00 - 22.30 น.

เสียงประชาชน วันเสาร์-อาทิตย์ 21.15 - 21.15 น.

เสียงให้รู้เรื่อง วันเสาร์-อาทิตย์ 22.30 - 23.30 น.

24:00
ข่าวเช้า

ข่าวเช้า จันทร์-ศุกร์ 23.30-01.00 น.
เสาร์-อาทิตย์ 01.00-03.30 น.

ตอบโจทก์

การรายงานข่าว

สถาบันพระมหากษัตริย์

ธาม เชื้อสถาปนศิริ
สถาบันวิชาการสื่อสารสาธารณะ (สวส.)

หมายเหตุ บทความนี้ ปรับจาก ธาม เชื้อสถาปนศิริ : “อย่าพลั๊กสื่อและประชาชน!” สำนักข่าวอิศรา. อาทิตย์ ที่ 20 กรกฎาคม 2557

กระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับคดีสถาบันพระมหากษัตริย์นั้น มักปรากฏว่ามีสื่อมวลชนเข้ามาเกี่ยวข้อง อยู่เบื้องๆ การเกี่ยวข้องมักพบใน 2 ลักษณะ คือ (1) สื่อมวลชนเป็น “ตัวหลัก” นำเสนอเนื้อหาที่เข้า ลักษณะ:พิสดกฏหมาย หรือ (2) สื่อมวลชนเป็น “ตัวกลาง” นำเสนอเนื้อหาอีกทอดจากคดีหมิ่นพระบรม เสดษานุภาพ

ล่าสุดคือ กรณีรายการสนทนาข่าว “ตอบโจทย์” ตอน สถาบันพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ ที่เคยออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ระหว่างวันที่ 11-15 มี.ค. 2556 เวลา 21.45-22.30 น. โดยที่ประชุมคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (กสท.) พิจารณาเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2557 ว่า “เห็นชอบ” ผลการพิจารณาตามคณะอนุกรรมการด้านผังรายการและเนื้อหาว่าเนื้อหารายการในตอนดังกล่าว เป็นการกระทำผิดตาม พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 37 เนื่องจากมีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เห็นควรกำหนดโทษปรับทางปกครอง องค์กรการกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย เป็นจำนวนเงิน 50,000 บาท

ทันทีที่ยินผลการพิจารณาดังกล่าว นายสมชัย สุวรรณบรรณ ผู้อำนวยการ องค์กรการกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) บอกว่า ทางสถานีจะดำเนินการตามขั้นตอนอุทธรณ์คำสั่ง ต่อบอร์ด กสท.ต่อไป (กรุงเทพฯธุรกิจ, 5 สิงหาคม 2557)

กรณีศึกษานี้ นำมาซึ่งการพัฒนาทางวิชาการ ของสถาบันวิชาการสื่อสาธารณะ (สวส.) โดยพนักงานข่าว และรายการของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ได้คิดหาหรือว่า ต่อไปในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์นี้ “น่าจะต้องระมัดระวังและกำหนดแนวปฏิบัติในการนำเสนอ”

ปัญหาของเรื่องนี้ มี 2 ประการ คือ (1) คนทำงานสื่ออาจคิดว่า เรื่องนี้น่าจะเป็น “สิ่งที่รู้ๆ กันอยู่” โดยไม่ต้องกำหนดบอกกล่าว กับ (2) องค์กรสื่อ “ยังไม่เคย” มีข้อกำหนดจรรยาบรรณ หรือ แนวปฏิบัติในการนำเสนอข่าวและรายการ

ส่วนเรื่องคดีความที่ กสทช. ต้องพิจารณานั้น ก็คงต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมต่อไป

แต่ในมุมของคนทำงานสื่อ ผู้เขียนมีหน้าที่ต้องพัฒนาว่า ก็แล้วหากจะต้องนำเสนอเนื้อหาข่าวสารและรายการที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อความถูกต้องตามหลักวารศาสตร์และคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมและตระหนักในผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรม และศรัทธาความเชื่อของประชาชนแล้ว

ตอบ [เจตย์]

ประเทศไทย

สื่อควรต้องมีแนวปฏิบัติอย่างไร?

“สถานะ” ของ พระมหากษัตริย์ ถูกเขียนเอาไว้ใน “อารัมภบท” ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ว่า

“...ร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่จัดทำใหม่นี้มีสาระสำคัญเพื่อให้บรรล่วัตถุประสงค์ร่วมกันของประชาชนชาวไทย ในการธำรงรักษาไว้ซึ่งเอกราชและความมั่นคงของชาติ การทำนุบำรุงรักษาศาสนา ทุกศาสนาให้สถิตสถาพร การเทิดทูนพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและเป็นมิ่งขวัญของชาติ การยึดถือระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นวิถีทางในการปกครองประเทศ...”

ดังนั้น การจะทำความเข้าใจถึง สถานภาพของ พระมหากษัตริย์ในสังคมไทย หรือ ในรัฐธรรมนูญนั้น ก็จะต้องระลึกว่า รัฐธรรมนูญฉบับราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้กำหนดอำนาจและสถานภาพของสถาบันพระมหากษัตริย์ ไว้ดังนี้

(1) ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ (มาตรา 2)

(2) องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้ (มาตรา 8)

(3) พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย (มาตรา 10)

(4) ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกมิได้ (มาตรา 1)

ซึ่งแสดงให้เห็นชัดเจนว่า สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันที่มีความสำคัญสูงสุดของประเทศ และเป็น ที่เคารพสักการะสูงสุดของประชาชนชาวไทย และเป็นสถาบันที่มีความผูกพันมาอย่างยาวนานกว่า 82 ปี นับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง ปี พ.ศ. 2475

แนวปฏิบัติการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ดังนี้

(1) ห้ามนำเสนอเนื้อหา ภาพ วาจา ถ้อยคำ หรือข้อความที่มีพุดถึงพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในลักษณะหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือ แสดงความอาฆาตมาดร้าย

: ข้อนี้ คือ มาตรา 112 ประมวลกฎหมายอาญา

(2) ห้ามนำเสนอรายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการลั้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

: ข้อนี้ คือ มาตรา 37 ของ พ.ร.บ. การประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

โดยที่ รายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการลั้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้แก่ รายการที่มีเนื้อหาสาระในลักษณะของการยุยง ปลุกปั่น ระดม หรือชักชวนให้บุคคลกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

ก. ลั้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข หรือ

ข. ลั้มล้างอำนาจอธิปไตยไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือทำให้ไม่สามารถใช้อำนาจดังกล่าวได้ หรือ

ค. แบ่งแยกราชอาณาจักรหรือยึดอำนาจปกครองในส่วนหนึ่งส่วนใดแห่งราชอาณาจักร

ง. กระทำการเพื่อเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญในวิถีทางที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

: ข้อนี้ คือ เนื้อหาสาระสำคัญจาก (ร่าง) ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเนื้อหารายการในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.....

(3) การนำเสนอเนื้อหา ที่เกี่ยวข้องกักราชพิธี พิธีกรรมระวีงการใช้ภาษา ภาพ เสียง และคำราชาศัพท์

ให้ถูกต้อง ตามลำดับชั้น และบริบทที่ถูกต้อง แก่พระมหากษัตริย์และเชื้อพระวงศ์ หากไม่แน่ใจให้ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ หรือหน่วยงานในพระราชสำนักเพื่อแน่ใจว่าข่าวสารจะถูกรายงานออกไปด้วยความถูกต้องและเหมาะสม

การนำเสนอข่าวสารพระราชกรณียกิจ ที่เป็นรายการในวาระพิเศษ เนื่องในโอกาสราชพิธีต่างๆ พึงยึดถือธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติ ตามขั้นตอนราชประเพณีที่ถูกต้อง หรืออ้างอิง ตรวจสอบจากสำนักพระราชวัง

และข้อที่อาจเป็นปัญหาจริง ที่เป็นกรณีศึกษาจากรายการตอบใจทย์ ซึ่งเป็นปัญหาเรื่องคุณภาพกระบวนการผลิตทางวารสารศาสตร์และความถูกต้องของกองบรรณาธิการ ควรมีแนวปฏิบัติดังนี้

(4) การนำเสนอรายการสนทนา รายการข่าว ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์สถาบันพระมหากษัตริย์และองค์รัชทายาท ให้กองบรรณาธิการปฏิบัติดังนี้

(4.1) พึงตระหนักว่าเป้าหมายของรายการ เพื่อผลประโยชน์สาธารณะของประชาชน และกองบรรณาธิการได้คำนึงถึงผลกระทบหลังจากการนำเสนอ และอย่างเข้าใจในผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น

: ข้อนี้ ช่วยทีมงานกองบรรณาธิการรู้ว่า เนื้อหาที่จะนำเสนอ นั้น มุ่งเพื่อประโยชน์สาธารณะและตระหนักถึงผลกระทบอย่างถี่ถ้วน

(4.2) เป็นหน้าที่ของกองบรรณาธิการที่จะต้องชี้แจงวัตถุประสงค์ของเนื้อหารายการเสียก่อน ว่ารายการมีจุดมุ่งหมายเพื่อสิ่งใด นำเสนอภายใต้ประเด็นใด ข้อมูลใด แขนงรับเชิญ ผู้เชี่ยวชาญใดบ้าง และเป็นระยะเวลาเท่าใด เพื่อให้ผู้ชมรับทราบเสียก่อน

: ข้อนี้ กำหนดเจตนาของกองบรรณาธิการอย่างแน่ชัดต่อผู้ชม อีกทั้งยังเพื่อแจ้งผู้ชมล่วงหน้า ว่าเนื้อหาจะเริ่ม สิ้นสุดเมื่อใด และมีเนื้อหาสาระอย่างไร

(4.3) กองบรรณาธิการ มีหน้าที่และได้ตรวจสอบข้อมูลจากฝ่ายต่างๆ ว่าถูกต้อง เป็นจริง และมีหลักฐานยืนยัน และกองบรรณาธิการได้คำนึงอย่างถี่ถ้วนในความสมดุลรอบด้านของความหลากหลายความคิดเห็นของฝ่ายต่างๆ แล้ว

: ข้อนี้ กำหนดให้กองบรรณาธิการจะต้องทำงานตรวจสอบข้อมูลอย่างถูกต้อง เป็นหลักการและแนวทางการทำงานข่าวสารอย่างมีจริยธรรมรับผิดชอบ

(4.4) ห้ามนำเสนอเนื้อหาที่เป็นความคิดเห็นของผู้ร่วมรายการ แบบรายการสด หรือสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ หรืออาจนำเสนอได้หากเป็นการบันทึกเทป และกองบรรณาธิการจะต้องควบคุมมิให้การแสดงความคิดเห็นนั้น ไปละเมิดศรัทธา ความเชื่ออันอาจส่งผลกระทบต่อความรู้สึกละอายใจของสังคม

: ข้อนี้ กำหนดให้กองบรรณาธิการในกรณีที่ต้องนำเสนอเนื้อหาที่เป็น “ความคิดเห็น” ส่วนบุคคลใดๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นพระบรมเดชานุภาพ โดยเฉพาะรายการสด แบบสัมภาษณ์ ซึ่งไม่ควรนำเสนอเลย หรือหากจะนำเสนอ ก็ควรเป็นรายการบันทึกเทปจะเหมาะสมกว่าเพราะสามารถควบคุมได้

(4.5) กรณีที่มีความเห็นขัดแย้งกัน กองบรรณาธิการจะต้องนำเสนอความคิดเห็นขัดแย้งกันนั้นในรายการเดียวกัน ตอนเดียวกัน หรือ จบในตอนหรือในชิ้นข่าวเดียวกันนั้น โดยคำนึงถึงสภาวะการรับชมอย่างสมดุล รอบด้าน ต่อเนื่องของผู้ชม

: ข้อนี้ กำหนดให้กองบรรณาธิการต้องคำนึงถึงการรับสารที่ “ครบถ้วน ต่อเนื่อง ได้สาระสมดุล” ของผู้ชม ที่พึงได้จากหลายๆ ฝ่าย มิเช่นนั้นผู้ชมอาจเข้าใจผิดพลาดเคลื่อน ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน

(4.6) หากการแสดงความคิดเห็นหรือการนำเสนอข้อเท็จจริงใดที่มีผลกระทบต่อผู้หนึ่งผู้ใด (บุคคลที่ 3) จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบได้แสดงข้อเท็จจริงและ

ความเห็นที่เกี่ยวข้องด้วย ทั้งนี้ อาจจัดให้มีผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในประเด็นดังกล่าวมาร่วมให้ความเห็นด้วยก็ได้

: ข้อนี้ กำหนดให้กองบรรณาธิการต้องคำนึงถึงโอกาสแห่งการปฏิเสธ แก่ต่าง หรือให้ความเห็นกรณีที่ไม่โดนพาดพิง และเปิดโอกาสให้ประเด็นถกเถียงนั้นได้ถูกอธิบายโดยผู้เชี่ยวชาญมากขึ้น

(4.7) การนำเสนอข้อมูล ผลการสำรวจ วิจัย ตำรา หนังสือ ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ พึงตระหนักและระมัดระวังการถูกตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองของกลุ่มคน คณะบุคคล กองบรรณาธิการจะต้องใช้วิจรรณญาณแยกแยะให้ออกระหว่าง ข้อเท็จจริง และเจตจำนงหรือฐานคิดทางการเมืองที่มีความสุ่มเสี่ยงต่อการนำเสนอเนื้อหา ไม่ให้โน้มเอียงไปในทางสนับสนุนการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

: ข้อนี้ กำหนดให้กองบรรณาธิการต้องตระหนักเรื่องการนำเอาข้อมูลอื่นๆ มาใช้อย่างรอบคอบ ต้องตระหนักเท่าทันมิตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองในฝ่ายที่มุ่งหวังล้มล้างการปกครอง

(5) พึงระมัดระวังการเผยแพร่ คลิป เสียง ภาพ ข้อความ เอกสาร สัญลักษณ์ ที่มีการวิพากษ์ หมิ่นประมาทสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่ได้มาจากสื่ออื่นๆ จากแหล่งข่าวที่ไม่ระบุนาม หรือที่เป็นส่วนหนึ่งของหลักฐานในคดีหมิ่นประมาทฟ้องร้องคดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ทั้งที่กำลังอยู่ในการพิจารณาคดี หรือ พิจารณาคดีเสร็จสิ้นไปแล้ว เพราะอาจเข้าข่ายการกระทำความผิดซ้ำ

: ทั้งนี้ ระมัดระวังการนำเสนอข้อมูลจากฝั่งผู้ร้องผู้เป็นโจทก์ และจำเลยในคดีหมิ่นประมาทสถาบันพระมหากษัตริย์ ควรปล่อยให้เป็นที่การพิจารณาความตัดสินของศาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

: ข้อนี้ คือ กรณีที่ศาลอาญาเคยให้คำพิพากษากรณีบุคคลใดๆ ให้การหมิ่นประมาท อาฆาตร้ายต่อองค์พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 112) และมีสื่อสิ่งพิมพ์ไปนำเสนอเนื้อหาหมิ่นประมาทนั้นซ้ำในที่สาธารณะ จึงถูกฟ้องร้องว่ามีความผิดเช่นกัน

(6) พึงระมัดระวังการเปิดพื้นที่สื่อสาธารณะให้ผู้ชมแสดงความคิดเห็นในรายงานข่าวหรือรายการ เพื่อป้องกันการวิพากษ์วิจารณ์ดูหมิ่นที่อาจนำไปสู่ความแตกแยก

: ข้อนี้ จากการตั้งข้อสังเกตเรื่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์ หรือเว็บไซต์ข่าวออนไลน์ ที่ผู้ดูแลเว็บ (หรือ แอดมิน) ปล่อยให้มีความแสดงความคิดเห็น โดยประกาศว่า เว็บไซต์ไม่ได้มีความคิดเห็นสนับสนุนหรือเห็นต้องไปในทางเดียวกับผู้เขียนบทความ หรือ เว็บไซต์ ไม่รับรู้เห็นต้องตามที่ประชาชนทั่วไปมาแสดงความคิดเห็นในกระดานความเห็น ฟอรัม หรือท้ายข่าว ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่า “มีความผิด” ตามพ.ร.บ. การกระทำความผิดคอมพิวเตอร์ มาตรา 14

มาตรา ๑๔ ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือ ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

... (2) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศหรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

...(3) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

และ (5) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (1) (2) (3) หรือ (4)

(7) ไม่นำเสนอข่าวที่มีเนื้อหาสร้างความขัดแย้ง ยั่วให้เกิดความรุนแรงกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศในทางลบใช้คำพูดพาดพิง ดูหมิ่น สถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

: ข้อนี้ ป้องกันเรื่องการนำเสนอเนื้อหาข้างเคียงที่สื่อความหมายไปในทางลบ

(8) ไม่นำเสนอรายการที่กระทบกระเทือนหรือดูหมิ่นประเทศ หรือต่อประมุขของประเทศอื่นๆ อันจะเป็นการกระทบกระเทือนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

: ข้อนี้ กำหนดให้กองบรรณาธิการคำนึงถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ของต่างประเทศว่าจะต้องนำเสนอข่าวสารด้วยการคำนึงถึงความละเอียดอ่อนทางชาติพันธุ์และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

จะเห็นว่าแนวปฏิบัติการรายงานข่าวที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ที่เสนอมานี้ อ้างอิงจากหลักกฎหมายที่มีอยู่ เชื่อมโยงกับกรณีศึกษาหลายๆ ครั้งที่สื่อมักทำผิดพลาดเรื่องการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร และคำนึงถึงหลักความเที่ยงตรง ถูกต้อง ของข่าวตามหลักการวารสารศาสตร์ที่เน้นความรับผิดชอบต่อสาธารณะ สถานีสื่อสาธารณะบีบีซี ประเทศอังกฤษ ที่มีอายุยาวนานเกือบเก้าสิบปี ตั้งคำถามกับนักข่าว ผู้สื่อข่าวว่า “คุณคิดว่ากรอบจริยธรรมที่ถูกเขียนกำหนดเป็นแนวทางการทำงานของสื่อ นั้น เป็นกำแพง หรือ เข็มทิศ?”

หากมีโอกาส คนทำงานสื่อน่าจะลองถามตัวเองว่า “แนวทางปฏิบัติ” ข้างต้นนี้ กฎหมายและหลักการอันเป็นที่มาของแนวคิด ได้กลายมาเป็นเกราะกำแพงแห่งการทำงาน การปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชนหรือไม่ อย่างไร?

ตอาน

จกษย์?
ประเทศไทย

WE ARE...

แผนการติดตั้งสถานีโครงข่าย
ประเภทที่ใช้คลื่นความถี่ภาคพื้นดินในระยะ

1

เม.ย. 2557

กรุงเทพฯ
นครราชสีมา
เชียงใหม่
สงขลา

2

พ.ค. 2557

อุบลราชธานี
สุราษฎร์ธานี
ระยอง

3

มี.ย. 2557

สิงห์บุรี
สุโขทัย
ขอนแก่น
อุดรธานี

4

ส.ค. 2557

เชียงราย
สระแก้ว
นครสวรรค์

5

ต.ค. 2557

นครศรีธรรมราช
ภูเก็ต
ตรัง
ลำปาง
สกลนคร

Digital TV

Thai PBS

โทรทัศน์
ดิจิทัล

39 สถานีหลัก

6

ร.ค. 2557

ร้อยเอ็ด
สุรินทร์
น่าน
อุดรดิศก
ประจวบคีรีขันธ์

7

ก.พ. 2558

กาญจนบุรี
ชุมพร
ตราด
มุกดาหาร
ตาก

9

บ.ย. 2558

สตูล
แพร่
บึงกาฬ
ศรีสะเกษ
ยะลา

8

เม.ย. 2558

แม่ฮ่องสอน
ระนอง
เลย
ชัยภูมิ
เพชรบูรณ์

Thai PBS

มุ่งมั่น

ในการเสนอข่าวอย่าง
ตรงไปตรงมา

ภัทราพร ตีนงาม
พิธีกรข่าวภาคสนามไทยพีบีเอส

พร้อม...ที่จะยืนเคียงข้างประชาชนที่นี่
ข่าวไทยพีบีเอส
"ความจริง...โดยตัวจริง"

Thai PBS

/ThaiPBSfan

@ThaiPBS

@ThaiPBS

You
Tube

/ThaiPBS

/ThaiPBS

เสรีภาพสื่อ

ในอ้อมมือคสช.

ธาม เชื้อสถาปนศิริ
สถาบันวิชาการสื่อสารสาธารณะ (สวส.)

หมายเหตุ บทความนี้ ปรับจาก ธาม เชื้อสถาปนศิริ :”อย่าพลักสื่อและประชาชน!” สำนักข่าวอิศรา. อาทิตย์ ที่ 20 กรกฎาคม 2557

เป็นที่แน่ชัดว่าวันนี้เรามีรัฐประหารของทหาร สื่อตกอยู่ใต้บรรยากาศสิทธิเสรีภาพถูกจำกัด ควบคุม ดูแล นั้นทำให้สื่อต้องหันมาพิจารณาไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนว่า ตนเองทำอะไรได้หรือไม่ได้ในสถานการณ์เช่นนี้ ประกาศ คสช. ฉบับที่ 97/2557 (ประกาศลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2557) เรื่อง การให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ นั้น มีส่วนที่กระทบสิทธิเสรีภาพของสื่อและประชาชนจริง และจะกลายมาเป็นประกาศที่ทำให้คสช. สูญเสียแนวร่วมสนับสนุนไปมากโดยเฉพาะจากประชาชนและสื่อ

ประกาศ คสช.ฉบับที่ 97/2557 นี้ มีเนื้อหาว่า

ข้อ 1 ให้ยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

(1) ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 14/2557 เรื่อง ห้ามสร้างความขัดแย้งหรือต่อต้านการปฏิบัติงานของประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ลงวันที่ 22 พฤษภาคม พุทธศักราช 2557

(2) ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 18/2557 เรื่อง การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชน ลงวันที่ 22 พฤษภาคม พุทธศักราช 2557

ข้อ 2 ห้ามมิให้บุคคลใด (เดิมไม่มี การระบุว่า “บุคคลใด”) รวมทั้งบรรณาธิการ พิธีกร สื่อมวลชน และเจ้าของกิจการสื่อสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุโทรทัศน์ และรายการวิทยุกระจายเสียง เชิญบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นนักวิชาการ หรือผู้ที่เคยเป็นข้าราชการ รวมทั้งผู้ที่เคยปฏิบัติงานในศาลและกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนองค์กรอิสระ มาให้สัมภาษณ์หรือแสดงความคิดเห็นในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดหรือขยายความขัดแย้ง บิดเบือน และสร้างความสับสนให้กับสังคม รวมทั้งอาจนำไปสู่การ

ใช้ความรุนแรง

ข้อ 3 ให้ผู้ประกอบการและผู้ให้บริการด้านสื่อมวลชนทุกประเภท รวมทั้งผู้บริการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสังคมออนไลน์ รวมถึง “บุคคลอื่นใด” งดเว้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร 7 ลักษณะ ได้แก่

(1) ข้อความอันเป็นเท็จ ส่อหมิ่นประมาท หมิ่นสถาบัน

(2) ข่าวสารที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ

(3) การวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานของ คสช. เจ้าหน้าที่ของ คสช. และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

(4) ข้อมูลเสียง ภาพ วิดีทัศน์ ความลับของการปฏิบัติงานของหน่วยราชการต่างๆ

(5) ข้อมูลข่าวสารที่ก่อให้เกิดความสับสน ยั่วยุปลุกปั่น

(6) การชักชวน ช่างสนุ่ ให้มีการรวมกลุ่มก่อการอันเกิดการต่อต้านเจ้าหน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้องของ คสช.

(7) การขู่จะประทุษร้ายหรือทำร้ายบุคคล

ข่าว กสช.พบผู้บริหารสื่อ

ข้อ 4 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและข้าราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย ตลอดจนผู้บัญชาการตำรวจนครบาล และผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ระงับการชุมนุมหรือกิจกรรมที่ต่อต้านการปฏิบัติงานของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติในโอกาสแรก ทั้งนี้ หากเกินขีดความสามารถให้รายงานให้ผู้บังคับหน่วยทหารในพื้นที่ใกล้เคียงทราบเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

ข้อ 5 ในกรณีที่ปรากฏว่าบุคคลใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อ 2 หรือข้อ 3 ให้ระงับการจำหน่าย จ่าย แจก หรือเผยแพร่สื่อพิมพ์ รวมทั้งการออกอากาศของรายการดังกล่าวโดยทันที และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดความผิดฐานนั้นดำเนินการตามกฎหมาย

ข้อ 6 การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 14/2557 เรื่อง ห้ามสร้าง ความขัดแย้งหรือต่อต้านการปฏิบัติงานของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ลงวันที่ 22 พฤษภาคม พุทธศักราช 2557 และประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 18/2557 เรื่องการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ ลงวันที่ 22 พฤษภาคม

พุทธศักราช 2557 ซึ่งได้กระทำก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับและยังคงอยู่ระหว่างการดำเนินการตามกฎหมายในวันที่ใช้บังคับ ให้ยังคงเป็นความผิดและดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

ว่าที่จริงแล้ว ประกาศ คสช. ฉบับที่ 97 นี้ ได้ส่งยกเลิกประกาศ คสช.ฉบับที่ 14/2557 เรื่อง ห้ามสร้าง ความขัดแย้งหรือต่อต้านการปฏิบัติงานของ คสช. และประกาศ คสช.ฉบับที่ 18/2557 เรื่อง การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ ทิ้งไป โดยประกาศฉบับใหม่มีเนื้อหาเหมือนกับรวมประกาศ 2 ฉบับเดิม มาเป็นฉบับเดียว แต่เพิ่มโทษและมาตรการบังคับเข้าไป

ผมคิดว่า ข้อเนื้อหาสาระในข้อ 3 วรรค (1), (2), (4), (5), (6), (7) นั้น สื่อและเราประชาชนไม่ควรทำอยู่แล้ว เพราะว่ามีกฎหมายอื่นๆ กำกับดูแลควบคุมอยู่ เช่น กฎหมายอาญา มาตรา 112 หรือกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดคอมพิวเตอร์ หรือ กฎหมายหมิ่นประมาท – อันนี้ไม่มีปัญหา

แต่ส่วนที่เป็นปัญหาจริงๆ คือ ข้อ 3 วรรค (3) ที่ว่า “การวิพากษ์ วิจัยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ เจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ และบุคคลเกี่ยวข้อง”

คสช. จะไม่ยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์ โดยไม่ดูที่เจตนา และข้อทักท้วงที่ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริง หรือ เจตนาดีต่อประเทศ หรือ ไม่พิจารณาเลยละหรือครับว่า ที่มาของเสียงนั้น คือใคร ประชาชน? ผู้รู้? นักวิชาการ?

ผมว่า คสช. อาจจะคิดผิด!

จริงๆ แล้ว ผมคิดว่า คสช. ควรเปิดรับและใจกว้างต่อการรับฟังเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากประชาชน และภาคประชาสังคมด้วย อย่างน้อมรับและใจกว้างพอสมควร และเลิกคัดกรองเอาเฉพาะแต่ส่วนที่เป็นจริงถูกต้อง ทำได้ และเข้าสมประโยชน์ในการปกป้องพิทักษ์ผลประโยชน์ประเทศชาติ

ถ้าเป็นเช่นนี้แล้ว ก็น่าจะมีส่วนร่วมจากประชาชน และคนที่รักชาติ หวังดีอยากช่วยเหลือ คสช. ได้ไม่ยาก เพราะเสียงดีเสียงวิพากษ์ วิจัยการ อาจไม่ใช่เครื่องบ่อนทำลายเสียทั้งหมด

แต่เป็นการดีเพื่อเตือน ดีเพื่อก่อ ดีเพื่อบอกให้ระวัง ดีเพื่อเสนอความเห็นที่ ช่วยคิดคำนึงถึงเราด้วย

คสช. ต้องคิดว่า เอาประชาชนมาเป็นแนวร่วม เพราะในสังคมประชาธิปไตย ผมเชื่อว่า การร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมทำ มีค่ามากกว่าคิดเองเพียงลำพัง

ส่วนตัวผมเชื่อในเจตนาดีของคสช. และของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา และเชื่อในเจตนาดีของทหารในคณะต่างๆ ท่าน ที่จะปกป้อง พิทักษ์ รักษา ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และประชาชน

ถ้าจะปกป้องประชาชน ช่วยเอาประชาชนมาเป็นแนวร่วมคิดร่วมสร้างไม่ดีกว่าหรือ?

ผมเห็นว่า ส่วนที่สื่อต้องเรียกร้องจริงๆ คือ สิทธิเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์ จะต้องกระทำได้และกระทำภายใต้เจตนา 2 ข้อ คือ

หนึ่ง - การวิพากษ์วิจารณ์คสช. ด้วยเจตนา

บริสุทธิ์ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน และผลประโยชน์สาธารณะ ต้องสามารถกระทำได้

สอง - การวิพากษ์วิจารณ์ ที่ปรากฏข้อมูลเท็จจริง ในบริบทที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว จากหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐ ที่วางใจเชื่อถือได้ โดยเฉพาะตัวเลข ข้อเท็จจริงที่เป็นหลักฐานของทางราชการ ต้องสามารถกระทำ

...เพราะว่า ข้อ (3) ในประกาศของ คสช. เขียนแค่ “ห้ามวิพากษ์วิจารณ์” (ไม่ว่ากรณีใดๆ)

ซึ่งในทางปฏิบัติ หากตีความตรงตามที่เขียนมานี้จริงๆ สื่อจะทำหน้าที่ใดๆ ไม่ได้เลย

โดยเฉพาะในบทความ คอลัมน์ บทความเชิงความเห็น จากสื่อเอง หรือนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญคนอื่นๆ ในสังคม

เท่ากับว่าเป็นการปิดกั้นข้อเสนอแนะ ข้อติติง ข้อคัดค้าน

เช่นนี้ จะเป็นคสช. เองที่จะลำบากเพราะจะสร้างบรรยากาศแห่งการปิดกั้นสื่อ และบรรยากาศแห่งความหวาดกลัวในสังคมโดยไม่จำเป็น

หากคสช. คิดปิดกั้นการแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์เอง จะเท่ากับว่า คสช. เร่งสร้างกระแสต่อต้าน ทางด้านลบ ให้มากขึ้น และผู้คนที่เคยสนับสนุนชั้นกลาง ก็จะเริ่มไม่เห็นด้วย และจะออกมาต่อต้านคัดค้าน

ข้อเสนอแนะจากผมคือ:

(1) คสช. ควรชี้แจงว่า การวิพากษ์วิจารณ์คสช. นั้น สื่อมวลชน และประชาชน ยังสามารถกระทำได้ โดยบริสุทธิ์ใจ และมีพื้นฐานมาจากข้อเท็จจริงที่ไม่บิดเบือนรอบด้าน และมาจากข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

(2) หากประชาชนต้องการวิพากษ์ ชี้แนะ การปฏิบัติหน้าที่ของคสช. ก็สามารถกระทำได้ ผ่านช่องทางที่คสช. เปิดรับฟังความเห็น และ คสช. ควรจัดให้มีพื้นที่รายการ ที่เสียงเหล่านี้ ได้ถูกนำเสนออย่างสาธารณะ ต่อคสช. ว่าความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์นั้นๆ มีอะไรบ้าง

ทหารสั่งปิด ตรวจ จับ ยึด แต่จะให้ห้องครวิชาชีฟื่อนั้นๆ พิจารณาดูแลกันเอง

(3) สื่อมวลชน ควรระมัดระวังการแสดงความคิดเห็น ในลักษณะ การสร้างความแตกแยก ความเข้าใจผิด แต่มุ่งเน้นไปทำข่าวในเชิงสร้างสรรค์ ลดการเล่นเกมโจรมติทางการเมือง แต่เน้นการนำเสนอข่าว จากกลุ่มความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญทางสังคม วิชาการ โดยสื่อต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริง และแยกแยะความคิดเห็นเหล่านั้นให้ ดี ก่อนนำเสนอ

(4) กสทช. ควรทำความเข้าใจกับคสช. ว่า การใช้ อำนาจเซ็นเซอร์สื่อ จะกระทำมิได้ แต่ควรใช้กลไก เสนอให้องค์กรวิชาชีพ สื่อ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ทำความตกลง ร่วมกันในการกำกับดูแลกันเองทางวิชาชีพ จะดีกว่า

(5) องค์กรวิชาชีพสื่อ ควรตั้งหลัก และจุดยืน เรื่องสิทธิเสรีภาพสื่อให้ดี ที่ผ่านมา เป็นการปกป้องสิทธิเสรีภาพสื่อแต่ที่จะพูด จะเขียน แต่สังเกตได้ว่า ประชาชนไม่มาร่วมปกป้องสิทธิเสรีภาพสื่อด้วย

เพราะประชาชนคิดว่า สื่อเอาแต่เรียกร้องสิทธิเสรีภาพ แต่ขาดความรับผิดชอบ

ให้หลัง 4 วัน คสช. ก็เปลี่ยนใจ เพราะกระแสสื่อที่คัดค้านไม่เห็นด้วย กับประกาศ ฉบับที่ 97 ว่าเนื้อหาของมันนั้นอาจเป็นการลิดรอนสิทธิเสรีภาพสื่อ และทำให้ประชาชนไม่ได้รับรู้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

คสช. จึงออกประกาศฉบับใหม่ (ลง) เพื่อยอมให้สื่อและประชาชนสามารถติดตาม วิทยุ โทรทัศน์ได้ แต่ต้องด้วยเจตนาบริสุทธิ์ และด้วยข้อเท็จจริงเท่านั้น

และหากการทำผิดเรื่องอื่นๆ เช่น ให้ข้อมูลข่าวสาร ที่มีเนื้อหา (1) ข้อความอันเป็นเท็จ ส่อหมิ่นประมาท หมิ่นสถาบัน (2) ข่าวสารที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ (4) ข้อมูลเสียง ภาพ วิดิทัศน์ ความลับของการปฏิบัติงานของหน่วยราชการต่างๆ (5) ข้อมูลข่าวสารที่สื่อให้เกิดความสับสน ยั่วยุ ปลุกปั่น (6) การชักชวน ช่งสุ่ม ให้มีการรวมกลุ่มก่อการอันเกิดการต่อต้านเจ้าหน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้องของ คสช. (7) การขู่จะประทุษร้ายหรือทำร้ายบุคคล แล้ว ก็จะไม่ใช้วิธีการที่

รศ.ดร. พิศรอรอง รามสูตร รมะนันท์ เขียนไว้ในบทความ ชื่อ “มองสื่อ สะท้อนสังคม: การควบคุมสื่อภายหลังการยึดอำนาจทางการเมือง” (กรุงเทพธุรกิจ, 29 กรกฎาคม 2557) ว่า

“...ส่วนประกาศคสช.ที่เกี่ยวข้องกับสื่อและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณะ 3 ฉบับแรกเน้นไปที่การห้ามนำเสนอเนื้อหาที่ต่อต้านและวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของ คสช. ตลอดจนการปลุกปั่น ยั่วยุให้เกิดความเกลียดชัง ขัดแย้ง และแตกแยกในสังคม อันน่าจะเป็นความพยายามในการจัดการกับสื่อการเมือง โดยเฉพาะสื่อกระแสรองอย่างโทรทัศน์ดาวเทียม เคเบิลทีวี และสื่อทางเลือก อย่างเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์ ที่ถูกมองว่าเป็นตัวการสำคัญในการสร้างความระส่ำระสายและการแบ่งขั้วทางความคิดในสังคมมาก่อนหน้า อย่างไรก็ตาม ในประกาศ 3 ฉบับแรกของ คสช. ไม่ได้ระบุโทษที่แน่ชัด หากฝ่าฝืน จนกระทั่งมาถึงในฉบับที่ 97 ซึ่งมีการระบุอย่างชัดเจนว่า “หากฝ่าฝืน จะถูกเรียกตัวมาดำเนินคดีตามกฎหมาย ตลอดจนระงับการจำหน่ายแจกสื่อสิ่งพิมพ์และการออกอากาศของรายการดังกล่าวโดยทันที”

รศ.ดร. พิศรอรอง ยังอธิบายต่อไปว่า “การออกประกาศฉบับที่ 97 สร้างกระแสความเป็นกังวลของนักวิชาชีพและ องค์กรวิชาชีพสื่ออย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในประเด็นของการห้ามวิพากษ์วิจารณ์ และการกำหนดบทลงโทษ จนท้ายที่สุดได้มีการพบปะกันระหว่างตัวแทนของคสช. และตัวแทนจากองค์กรวิชาชีพสื่อ จนนำไปสู่การออกประกาศคสช. ฉบับที่ 103 ซึ่งมีเนื้อหาในลักษณะประนีประนอมมาแทนที่ฉบับที่ 97 โดยระบุว่า “ในกรณี ที่ปรากฏว่าบุคคลใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อ 2 หรือข้อ 3 พนักงานเจ้าหน้าที่อาจส่งเรื่องให้องค์กรวิชาชีพที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก ดำเนินการสอบสวนทางจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ” การระบุให้อำนาจองค์กรวิชาชีพในการกำกับดูแลกันเอง เป็นท่าทีที่แตกต่างจากการควบคุม

ประเด็นเปรียบเทียบ	คณะปฏิรูปการปกครองฯ 2519	คปค. 2549	คสช. 2557
ประเด็นต้องห้าม	<ul style="list-style-type: none"> ● การละเมิดต่อพระมหากษัตริย์ หรือเป็นการกล่าวร้ายเสียชื่อเสียง ประมาทดูหมิ่น หรือเหยียดหยาม พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ● การกล่าวร้ายเสียชื่อเสียง หรือเหยียดหยามประเทศชาติ หรือปวงชนชาวไทยเป็นส่วนรวม หรือทำให้ต่างชาติเสื่อมความไว้วางใจประเทศไทย ● การโจมตี เสียชื่อเสียง เหยียดหยามรัฐบาล ● การส่งเสริมลัทธิคอมมิวนิสต์ ● การสร้างความตื่นตระหนก กังวล ปลูกปั่น ยุยงประชาชน ● เนื้อหาหยาบคายลามก ● ความลับทางราชการ 	<ul style="list-style-type: none"> ● เนื้อหาใดๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 	<ul style="list-style-type: none"> ● เนื้อหาที่นำไปสู่การใช้ความรุนแรง ยั่วยุ ปลูกปั่นให้เกิดความแตกแยก ● ข้อความอันเป็นเท็จ หรือที่สื่อไปในทางหมิ่นประมาท หรือสร้างความเกลียดชังต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ องค์รัชทายาท และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ● ความลับทางราชการ ● วิทยักษ์ วิจารณ์ คัดค้าน คสช. ● การยุ้ง-ประทุษร้ายหรือทำร้ายบุคคล
ประเภทสื่อที่ควบคุม	<ul style="list-style-type: none"> ● วิทยุ, โทรทัศน์, สื่อสิ่งพิมพ์ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ข้อมูลข่าวสารในระบบสารสนเทศ ผ่านระบบเครือข่ายการสื่อสารทั้งปวง 	<ul style="list-style-type: none"> ● สื่อมวลชนทุกประเภท (โทรทัศน์ทุกระบบ, วิทยุ, สื่อสิ่งพิมพ์, สื่อออนไลน์)
ผู้ได้รับมอบหมายให้ควบคุม/ลงโทษสื่อมวลชน	<ul style="list-style-type: none"> ● เจ้าพนักงานการพิมพ์*, ศาล 	<ul style="list-style-type: none"> ● กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 	<ul style="list-style-type: none"> ● ในประกาศระบุว่าเป็น "พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย"
	<ul style="list-style-type: none"> ● มีบทลงโทษระบุชัดเจนในประกาศเช่น อนุมัตินำเสนอข้อความหรือรูปภาพซึ่งเป็นการกล่าวร้ายเสียชื่อเสียง หรือเหยียดหยามประเทศชาติ หรือปวงชนชาวไทยเป็นส่วนรวม หรือข้อความใดๆ ที่สามารถจะทำให้ต่างชาติเสื่อมความเชื่อถือไว้วางใจในประเทศไทย รัฐบาลไทย หรือคนไทยโดยทั่วไป ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสามปี และปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาทและให้ศาลสั่งทำลายสิ่งพิมพ์นั้น เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่ระบุ 	<ul style="list-style-type: none"> ● จะถูกเรียกตัวมาดำเนินคดีตามกฎหมายตลอดจนระงับการจำหน่ายจ่ายแจกสื่อสิ่งพิมพ์และการออกอากาศของรายการ (ฉบับที่ 14) ● พนักงานเจ้าหน้าที่อาจส่งเรื่องให้องค์กรวิชาชีพที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกดำเนินการสอบสวนทางจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ (ฉบับที่ 103)

*ไม่แน่ใจว่า ในส่วนของวิทยุและโทรทัศน์ ตามประกาศ ปส. 15, 17 อนุมัติเป็นผู้ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ควบคุมสื่อ

สื่อโดยรัฐทหารอย่างเบ็ดเสร็จตามที่เคยเป็นมาของคณะรัฐประหารในอดีต ซึ่งด้วยสภาพที่ยังคงไม่เข้มแข็งนักของกระบวนการกำกับดูแลขององค์กรวิชาชีพสื่อที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนสภาวะของภูมิทัศน์สื่อที่ค่อนข้างแตกต่างหลากหลาย และการที่องค์กรวิชาชีพสื่อที่ได้เข้าเจรจากับคสช. ไม่ได้เป็นตัวแทนของสื่อทุกประเภทในสังคมไทยก็น่าจะเป็นประเด็นให้คสช. ต้องขบคิดต่อไปว่าจะปฏิรูปสื่อไปในทิศทางใด หลังมีการตั้งสภาปฏิรูปแล้ว หรือจะปล่อยให้องค์กรวิชาชีพสื่อกระแสหลักที่คสช. ได้เปิดโอกาสให้เจรจาด้วยเป็นผู้ดำเนินการปฏิรูปในส่วนนี้ไป ซึ่งก็อาจจะมีปัญหาเรื่องการได้รับการยอมรับ และ ความหลากหลายของสื่อในสังคม”

คอลัมน์ มองสื่อ สะท้อนสังคม: การควบคุมสื่อภายหลังการยึดอำนาจทางการเมือง
 กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2557

เนื้อหาของประกาศ คสช. ฉบับที่ 103 ดังนี้

ประกาศ คสช. ฉบับที่ ๑๐๓/๒๕๕๗ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติม
ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๙๗/๒๕๕๗

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะ
รักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๙๗/๒๕๕๗ เรื่อง การให้
ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของคณะรักษาความสงบ
แห่งชาติและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ ลง
วันที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ เพื่อให้การเผย
แพร่ข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชนเป็นไปด้วยความถูกต้อง
ปราศจากการบิดเบือน และความเข้าใจผิด อันจะส่งผล
กระทบต่อการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม คณะ
รักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีประกาศดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของข้อ ๒ แห่ง
ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๙๗/๒๕๕๗
เรื่อง การให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของคณะ
รักษาความสงบแห่งชาติและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร
ต่อสาธารณะ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) การวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานของ
คณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยมีเจตนาไม่สุจริตเพื่อ
ทำลายความน่าเชื่อถือของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
ด้วยข้อมูลอันเป็นเท็จ”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๕ แห่งประกาศคณะ
รักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๙๗/๒๕๕๗ เรื่อง การให้
ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของคณะรักษาความสงบ
แห่งชาติและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ ลง
วันที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ และให้ใช้ความ
ต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๕ ในกรณีที่ปรากฏว่าบุคคลใดฝ่าฝืนหรือ
ไม่ปฏิบัติตามข้อ ๒ หรือข้อ ๓ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจ
ส่งเรื่องให้องค์การวิชาชีพที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกดำเนินการ
สอบสวนทางจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ”

ด้วยประกาศฉบับนี้ จึงเป็นที่สรุปว่า

(1) คสช. ยอมให้วิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติหน้าที่
ของคสช. ได้ด้วยเจตนาดี บริสุทธิ์ และเปี่ยมด้วยข้อ
เท็จจริง

(2) หากมีสื่อทำผิด ให้องค์การวิชาชีพสื่อลงโทษ
กันเองก่อน ที่จะส่งให้คสช.

จากจุดนี้ จึงย้อนกลับไปในตัวสื่อเองแล้วละครับ

ว่า สื่อจะวางตัวอย่างไร ในการทำหน้าที่ ที่สื่ออ้างสิทธิ
และเสรีภาพ

เพราะเนื้อหาที่ คสช. อื่นๆ ใส่สื่ออื่น ก็จะไม่เหลือ
เพียงแค่ว่า อย่างนำเสนอ ข้อความอันเป็นเท็จ ส่อหมิ่น
ประมาท หมิ่นสถาบัน , ข่าวสารที่เป็นภัยต่อความมั่นคง
ของชาติ, ข้อมูลเสียง ภาพ วีดิทัศน์ ความลับของการ
ปฏิบัติงานของหน่วยราชการต่างๆ, ข้อมูลข่าวสารที่สื่อ
ให้เกิดความสับสน ยั่วยุ ปลุกปั่น , เนื้อหาการชักชวน
ช่งสุ่ม ให้มีการรวมกลุ่มก่อการอันเกิดการต่อต้านเจ้า
หน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้องของ คสช., และเนื้อหา การ
ชู่จะประทุษร้ายหรือทำร้ายบุคคล

หรือที่สุดก็เรียกว่า สื่ออย่างนำเสนอเนื้อหาที่
กระทบความมั่นคงของชาติ และอย่าทำร้ายสังคม
นั่นเอง

ส่วนตัวผมถือว่า นี่คือนสิ่งที่สื่อควรระวังกระทำ
มิใช่หรือ? มันคือบทบาทหน้าที่สื่อที่ดี ที่มีมาตรฐานทาง
จริยธรรมวิชาชีพพึงกระทำด้วยศักดิ์ศรีของตนเอง

ที่สุด ผมว่า สื่อนั่นเองที่จะเป็นผู้กำหนดว่า
บรรยากาศสิทธิเสรีภาพสื่อแบบใดที่สื่อจะทำ ใช้สิทธิ
เสรีภาพสื่อบนความรับผิดชอบต่อสังคมหรือไม่? คนสื่อ
ย่อมรู้ดี

ดังนั้น องค์การวิชาชีพสื่อ จึงควรกำหนดแนวทาง
การสื่อสารทำความเข้าใจในแวดวงวิชาชีพสื่อด้วยกันว่า
ทิศทาง แนวข่าว ในการตรวจสอบ วิพากษ์ วิวิจารณ์การ
ปฏิบัติหน้าที่ของสื่อสมาชิก ต้องเคร่งครัดเป็นไปตาม
จริยธรรม ที่เขียนที่กำหนดเอาไว้

คสช. เองก็อย่าผลักไสเจตนาดี การตีเพื่อก่อ
การเตือนเพื่อห้าม หรือการวิพากษ์เพื่อตั้งคำถาม
เพราะนั่นคือบทบาทหน้าที่ของประชาชนและสื่อที่
ควรจะเป็นไปในแนวทางประชาธิปไตย

สื่อที่ดี ต้องทำหน้าที่ตรวจสอบรัฐบาล
ประชาชนที่ดีต้องเป็นพลเมือง อย่าผลักสื่อและ
ประชาชนไปยืนอยู่ฝั่งตรงกันข้ามเลย เพราะการ
ผลักดัน และออกกฎให้เกิดความเจ็บ อาจให้ผลร้าย
มากกว่าที่คิด!

ทิศทางสื่อ ‘เซ็นเซอร์’ ตัวเอง

สำนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย จัดเสวนา “1 เดือน คสช.เสรีภาพสื่อบนความรับผิดชอบ” เมื่อวันที่ 22 มิ.ย.ที่ผ่านมา โดยเชิญภาคส่วนต่างๆ ร่วมแสดงความคิดเห็นถึงผลกระทบหลังจากที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เข้ายึดอำนาจและจำกัดการเผยแพร่ข่าวสารของสื่อมวลชนมาแล้วครบ 1 เดือน

สุภาพ คลีชฉาย ประธานชมรมผู้ประกอบการทีวีดิจิทัล ระบุว่า สังคมกำลังต้องการเห็นสื่อทั้งหมดปฏิรูป ทบทวนบทบาทของตัวเอง ว่าได้ทำหน้าที่ในบทบาทที่ผ่านมาอย่างไร ในอนาคตอันใกล้เชื่อว่าช่องทางทีวีดิจิทัลจะปรับรายการที่มีเนื้อหาสร้างความขัดแย้งออก เกิดระบบเซ็นเซอร์ตัวเองเพื่อความอยู่รอด ซึ่งหาก คสช.เป็นห่วงเรื่องสร้างกระแส ควรบอกหรือเตือนว่า รายการไหน เริ่มตั้งแต่เปลี่ยนตัวพิธีกรหรือยกทั้ง

รายการ รับรองได้ว่าน่าที่นี้ ไม่มีช่องไหนคือ “ที่ผ่านมาเราไม่ได้ยุ่งกันทีเดียว สื่อแบ่งข้างชัดเจน ปลูก คนให้เห็นด้วยกับฝ่ายตัวเองแล้วซึ่งซึ่งอีกฝ่าย พอ คสช.แตะเบรกให้หยุด คนจำนวนไม่น้อยก็เห็นด้วยว่าดีแล้ว แวดวงเราก็ต้องถามตัวเองจะปฏิรูปอย่างไร” สุภาพ กล่าว

เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ ผู้อำนวยการมีเดียมอนิเตอร์ กล่าวว่า ที่ผ่านมาคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ไม่ได้จริงจังในการจัดการกับทีวีการเมือง ทั้งที่กลุ่มวิชาชีพสื่อได้เรียกร้องในเรื่องนี้มาโดยตลอด หลังจากนั้นเมื่อกลับไปเป็นสังคมประชาธิปไตย ก็ต้องตั้งคำถามว่า แล้วพรรคการเมืองมีอุดมการณ์ทางการเมืองชัดเจนหรือ ยัง ไม่ใช่เป็นแบบการเมืองที่ใช้การตลาดขับเคลื่อนแบบที่เคยเป็น ปัญหาการใช้สื่อเป็นเครื่องมือจะกลับมาอีก

มานะ ตริยาภิวัฒน์ อาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กล่าวเช่นกันว่า กสทช.จัดระเบียบสื่อโทรทัศน์ยังไม่ดีพอ ที่ผ่านมายังมีสื่อประเภททำให้เกิดความขัดแย้ง แต่กลับเพิกเฉยจน คสช.เข้ามาจัดการ ขณะที่บทบาทของสมาคมนักข่าวและสภาการนักหนังสือพิมพ์ฯ ก็ยังเป็นแค่เสือกระดาษ มีแค่แถลงการณ์ตอบโต้ สื่อมวลชนบางส่วนถูกใช้เป็นกระบอกเสียงในการรบกับฝ่ายตรงข้าม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อของรัฐที่ไม่ยอมเปิดพื้นที่ให้กับอีกฝ่าย จึงทำให้คนที่ไม่มีพื้นที่ต้องไปออกหาพื้นที่ให้ตัวเอง ส่งผลให้ข้อมูลที่ถูกแพร่เป็นการโฆษณาชวนเชื่อและสร้างสงครามจิตวิทยา

ฐากร ดัณฑลสิทธิ์ เลขาธิการ กสทช. กล่าวว่า กสทช.จะทำทุกอย่างให้สื่อวิทยุและโทรทัศน์ได้เปิดออกอากาศอย่างเต็มที่ โดยใน 1-2 วันนี้ คสช.อาจมีการออกคำสั่งให้วิทยุชุมชนที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการกลับมาออกอากาศได้ ส่วนสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมนั้น กสทช.

ยังเดินหน้าให้ข้อมูลกับ คสช. เพื่อให้สถานีที่ยังถูกปิดออกอากาศได้ แต่สถานีโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ไม่ว่าจะ เป็นช่องเอเชียอัปเดต เอเอสทีวี และบลูสกายต้องมีการพิจารณาอย่างระมัดระวัง

พิรธรอง รามสูต รัตนันท์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แสดงความเห็นที่ กฎหมายควบคุมสื่ออยากให้เพิ่มในเรื่องพหุนิยมในสื่อที่พุ่งเป้าว่าทำอะไรให้ความหลากหลายอยู่ร่วมกันได้ และสร้างพื้นที่สาธารณะที่แลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกันได้ แม้ว่าจะมีความเห็นต่างกัน ซึ่งจะต้องอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและมีข้อสรุป พร้อมกันนี้ สื่อมวลชนต้องคำนึงถึงความหลากหลายของคนในสังคม

นอกจากนี้ ในรัฐธรรมนูญอยากให้ครอบคลุมถึงข้อบังคับในการนำเสนอในเรื่อง Hate Speech เช่น ความคิดเห็นทางการเมือง มีการขู่ให้เกลียดชัง แต่จะต้องทำให้ชัดเจนและไม่ก้าวล่วงเสรีภาพการแสดงความคิดเห็น ■

เนื้อหาของประกาศ คสช. ฉบับที่ 103 ดังนี้

ประกาศ คสช. ฉบับที่ ๑๐๓/๒๕๕๗ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติม

ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๙๗/๒๕๕๗

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๙๗/๒๕๕๗ เรื่อง การให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ เพื่อให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชนเป็นไปด้วยความถูกต้องปราศจากการบิดเบือน และความเข้าใจผิด อันจะส่งผลกระทบต่อการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม คณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีประกาศดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของข้อ ๒ แห่งประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๙๗/๒๕๕๗ เรื่อง การให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) การวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติโดยมีเจตนาไม่สุจริตเพื่อทำลายความน่าเชื่อถือของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติด้วยข้อมูลอันเป็นเท็จ”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๕ แห่งประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๙๗/๒๕๕๗ เรื่อง การให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๕ ในกรณีที่ปรากฏว่าบุคคลใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อ ๒ หรือข้อ ๓ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจส่งเรื่องให้องค์กรวิชาชีพที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกดำเนินการสอบสวนทางจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ”

ด้วยประกาศฉบับนี้ จึงเป็นที่สรุปว่า

(1) คสช. ยอมให้วิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติหน้าที่ของคสช. ได้ด้วยเจตนาดี บริสุทธิ์ และเปี่ยมด้วยข้อเท็จจริง

(2) หากมีสื่อทำผิด ให้องค์กรวิชาชีพสื่อลงโทษกันเองก่อน ที่จะส่งให้คสช.

จากจุดนี้ จึงย้อนกลับไปที่ตัวสื่อเองแล้วละครับว่า

สื่อจะวางตัวอย่างไร ในการทำหน้าที่ ที่สื่ออ้างสิทธิและเสรีภาพ

เพราะเนื้อหาที่ คสช. อื่นๆ ใส่สื่ออื่น ก็จะไม่เหลือเพียงแค่ว่า อย่างนำเสนอ ข้อความอันเป็นเท็จ ส่อหมิ่นประมาท หมิ่นสถาบัน , ข่าวสารที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ, ข้อมูลเสียง ภาพ วีดิทัศน์ ความลับของการปฏิบัติงานของหน่วยราชการต่างๆ, ข้อมูลข่าวสารที่สื่อให้เกิดความสับสน ยั่วยุ ปลุกปั่น , เนื้อหาการชักชวนช่งสุ่ม ให้มีการรวมกลุ่มก่อการอันเกิดการต่อต้านเจ้าหน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้องของ คสช., และเนื้อหา การชู่จะประทุษร้ายหรือทำร้ายบุคคล

หรือที่สุกก็เรียกว่า สื่ออย่างนำเสนอเนื้อหาที่กระทบความมั่นคงของชาติ และอย่าทำร้ายสังคมนั่นเอง

ส่วนตัวผมถือว่า นี่คือนี่สื่อควรระวังจะทำมิใช่หรือ? มันคือบทบาทหน้าที่สื่อที่ดี ที่มีมาตรฐานทางจริยธรรมวิชาชีพพึงกระทำด้วยศักดิ์ศรีของตนเอง

ที่สุด ผมว่า สื่อนั่นเองที่จะเป็นผู้กำหนดว่าบรรยากาศสิทธิเสรีภาพสื่อแบบใดที่สื่อจะทำ ใช้สิทธิเสรีภาพสื่อบนความรับผิดชอบต่อสังคมหรือไม่? คนสื่อย่อมรู้ดี

ดังนั้น องค์กรวิชาชีพสื่อ จึงควรกำหนดแนวทางการสื่อสารทำความเข้าใจในแวดวงวิชาชีพสื่อด้วยกันว่าทิศทาง แนวข่าว ในการตรวจสอบ วิพากษ์ วิวิจารณ์การปฏิบัติหน้าที่ของสื่อสมาชิก ต้องเคร่งครัดเป็นไปตามจริยธรรม ที่เขียนที่กำหนดเอาไว้

คสช. เองก็อย่าผลักไสเจตนาดี การติเพื่อก่อการเตือนเพื่อห้าม หรือการวิพากษ์เพื่อตั้งคำถาม เพราะนั่นคือบทบาทหน้าที่ของประชาชนและสื่อที่ควรจะเป็นไปในแนวทางประชาธิปไตย

สื่อที่ดี ต้องทำหน้าที่ตรวจสอบรัฐบาลประชาชนที่ดีต้องเป็นพลเมือง อย่าผลักสื่อและประชาชนไปยืนอยู่ฝั่งตรงกันข้ามเลย เพราะการผลักดัน และออกกฎให้เกิดความเจ็บ อาจให้ผลร้ายมากกว่าที่คิด!

นักสื่อสารสุขภาพรุ่นใหม่

ระบบสาธารณสุขและระบบหลักประกันสุขภาพของไทย ถือว่าเป็นเรื่องใกล้ตัวและเป็นเรื่องที่สำคัญของประชาชนอย่างมาก แต่จะมีสักกี่คนที่เข้าใจในเรื่องนี้อย่างแท้จริง ประชาชนทุกคนรับทราบถึงสวัสดิการที่ตนเองมีสิทธิได้รับมากน้อยแค่ไหน? ควรบริโภคอย่างไรให้เกิดประโยชน์? ระบบประกันสุขภาพมีประโยชน์ต่อประชาชนจริงหรือไม่? และอีกหลายๆคำถาม ซึ่งไม่ควรรอให้เจ็บไข้ได้ป่วยหรือประสบเหตุก่อนจึงค่อยเสาะหาความรู้ในเรื่องดังกล่าว แต่เป็นหน้าที่ที่นักสื่อสาร หรือผู้สื่อข่าว ควรหาคำตอบ และตั้งคำถามต่างๆแทนประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจ ตื่นตัว และรู้เท่าทัน เพื่อรักษาสิทธิอันชอบธรรมในเรื่องสุขภาพให้แก่ตนเอง

ใส่ใจ หลักประกัน สุขภาพ

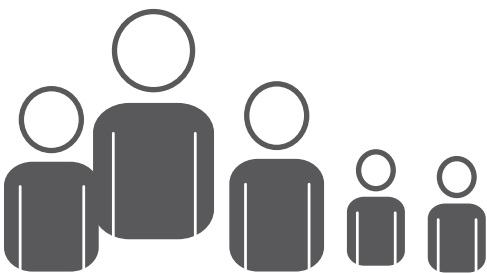
จากเหตุผลดังกล่าว สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ร่วมกับ สถาบันอิศรา สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย จึงจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการนักสื่อสารสุขภาพรุ่นใหม่ใส่ใจระบบหลักประกันสุขภาพ ระหว่างวันที่ 19 - 20 กรกฎาคม 2557 ณ โรงแรมกรุงศรีริเวอร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเชิญผู้ที่ทำงานด้านสื่อจากองค์กรสื่อต่างๆ จำนวนกว่า 27 คน มาเข้าร่วมอบรม ซึ่งผู้เขียนเองก็ได้รับโอกาสเข้าร่วมการอบรมในครั้งนี้ด้วย ในฐานะผู้แทนไทยพีบีเอส

การอบรมดังกล่าว มุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมอบรม ได้เรียนรู้ในเรื่องของการทำข่าวสาธารณสุข โดยให้ความรู้เบื้องต้นในเรื่องของระบบสาธารณสุขของไถย นั้นคือ หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า หรือหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า โครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค นั่นเอง จากนั้นจึงเป็นการให้ความรู้ในเรื่องของการฝึกคิดค้นหาประเด็นข่าว และวางแผนการทำข่าว โดยผู้สื่อข่าวตัวจริง ซึ่งได้ให้ความรู้ว่ หัวใจของข่าว คือการเสนอข้อเท็จจริง ความถูกต้อง นำเสนอข้อมูลใหม่ ความรู้ใหม่ เพื่อให้แนวคิดกับผู้อ่าน ซึ่งในการนำเสนอประเด็นข่าว ควรมีเนื้อหาครบถ้วน รอบคอบ ละเอียด จะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือของสื่อได้ และควรรู้เท่าทันสื่อ รู้เท่าทันผู้บริโภคสื่อ ประเด็นข่าวที่มาจากสื่อสังคมออนไลน์และแหล่งข้อมูลต่างๆ ควรพิเคราะห์ สังเคราะห์ และตรวจสอบก่อน และสิ่งที่วัดคุณค่าข่าวก็คือ ความถูกต้อง สมดุล เป็นธรรม การเสนอข่าวที่เป็นกลาง ปราศจากอคติ มีความรอบด้านทางข้อมูล นำเสนอแบบสั้น กระชับ และชัดเจน รวมทั้งความสำคัญของข่าวนั้น สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ โดยขั้นตอนในการวางแผนการทำข่าว ได้แก่ การกำหนดประเด็นข่าวหลัก ประเด็นข่าวรอง กำหนดแหล่งข่าวที่จะสัมภาษณ์ กำหนดแหล่งข้อมูลเอกสารหลักฐานอ้างอิง หาข้อมูลเบื้องต้นตามประเด็นที่กำหนด กำหนดรูปแบบการนำเสนอ วางกรอบเวลาทำงาน และทำตามแผน ทั้งนี้สามารถเปลี่ยนประเด็นได้หากพบประเด็นใหม่ที่น่าสนใจกว่า

“WHAT WHEN
WHO
WHERE WHY
HOW”

หลักการของการทำข่าว หลักง่ายๆ คือ หลัก 5W 1H ได้แก่ Who What Where When Why และ How ซึ่ง “Why” เป็นสิ่งที่สำคัญมากในการตั้งคำถามในข่าวสืบสวน ที่สำคัญ ต้องมีความรู้รอบด้าน ทั้งเรื่องกฎหมาย จริยธรรม จรรยาบรรณ เพื่อตั้งคำถามจากความรู้พื้นฐาน ต้องรู้แหล่งข้อมูลและหาข้อมูล แต่ก่อนอื่นต้องตั้งคำถามให้ได้ก่อน ตั้งคำถามให้แตกต่างอย่างไร อยู่ที่การฝึกการคิดประเด็น ควรหาแง่มุมอื่นๆที่คนอื่นมองไม่เห็น จึงจะสามารถทำข่าวด้านสืบสวนได้ดี ซึ่งข่าวด้านสาธารณสุขมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ทักษะด้านสืบสวน เพราะในบางครั้งการให้ข้อมูลของผู้เรียกร้องสิทธิ และผู้ให้บริการด้านสิทธิ อาจจะถูกต้องบ้าง ไม่ถูกต้องบ้าง ใช้ความคิดเห็นส่วนตัวบ้าง ดังนั้น ในฐานะนักสื่อสาร หรือผู้สื่อข่าว จึงจำเป็นต้องสืบค้นหาข้อมูลเชิงลึกให้ได้มากที่สุด เพื่อให้การนำเสนอข่าวเป็นไปอย่างถูกต้องและรอบด้าน

การอบรมในครั้งนี้ได้ให้ผู้เข้าร่วมการอบรมทดลองทำข้าว สก๊อป หรือรายงานพิเศษ หรือบทความ ทั้งในรูปแบบหนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ แล้วแต่ความถนัดของผู้เข้าร่วมการอบรมแต่ละกลุ่ม โดยให้ลงพื้นที่เพื่อทดลองทำข่าวที่ชุมชนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล วัดพระญาติการาม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็น รพ.ที่มีการใช้สไลป์ ไลน์ และกลุ่มทางเฟซบุ๊ก มาใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างแพทย์กับพยาบาล สำหรับให้คำปรึกษาในเรื่องการรักษา เพื่อแก้ไขปัญหาแพทย์ไม่เพียงพอ รวมทั้งมีกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่คอยประสานระหว่างชุมชนกับโรงพยาบาล ในการให้บริการด้านสาธารณสุขด้วย ซึ่งผู้เข้าร่วมการอบรมแต่ละกลุ่มก็ได้คิดประเด็นและฝึกทดลองทำข่าวในประเด็นที่แตกต่างกันออกไป บางกลุ่มก็ทำเรื่องการนำโซเซียลมีเดียมาใช้ในการทำงานสาธารณสุข บางกลุ่มก็หยิบยกเอาเรื่องของกิจกรรมของโรงพยาบาล เช่น การร่ำไม้พลองเพื่อสุขภาพ มาทำเป็นสก๊อปข่าว เป็นต้น ซึ่งเมื่อแต่ละกลุ่มผลิตผลงานเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็จะได้รับฟังข้อเสนอแนะการผลิตผลงานจากทีมวิทยากรด้วย ซึ่งจากข้อเสนอแนะที่ได้รับก็จะสามารถนำมาใช้ต่อยอดในการพัฒนางานของตนเองต่อไปได้อีกด้วย

จากการที่ได้เข้าร่วมการอบรมในครั้งนี้ ถือว่าเป็นโอกาสที่ดีอย่างมากที่ได้เรียนรู้ทั้งในเรื่องของสาธารณสุขซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ไม่ควรมองข้าม ได้เรียนรู้ในเรื่องของการทำข่าวในรูปแบบต่างๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ จากผู้เข้าร่วมอบรมด้วยกันเอง เนื่องจากระยะเวลาการอบรมที่มีจำกัดคือ จำนวน 2 วัน 1 คืน ทำให้เนื้อหาค่อนข้างแน่นและมีเวลาเรียนรู้ได้น้อย จึงจำเป็นต้องตกตวงความรู้อย่างเต็มที่ในเวลาอันจำกัด และที่สำคัญในฐานะเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมก็ได้เรียนรู้ในเรื่องของเนื้อหา และวิธีการในการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในรูปแบบนี้ด้วย ว่ามีความเหมาะสม และเกิดประโยชน์มากน้อยเพียงใดกับผู้เข้ารับการอบรม เพื่อนำมาปรับใช้และพัฒนางานด้านการอบรมให้ดียิ่งๆขึ้นไป

Thai PBS

The logo for Thai PBS, featuring a stylized white bird in flight above the text "Thai PBS".

คิถดยภกทำลัษ 2 ความพร้อม

Thai PBS

พ.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา สู่ประชาคมอาเซียน

Thai PBS
Public Broadcasting Service of Thailand

คิด 2 กับ
Commentators

Be prepared Wicked Wanderer

I am not at all an organized person. In a Greek Mythology, I would probably be what they referred to as 'Chaos', the disordered state of unformed matter and infinite space that supposedly existed before the ordered universe. However, this month I feel a little different about myself. I feel this urge, this unmistakable desire to put things into order. I've been organizing all sorts of things, from books to make-up brushes, from bags to documents on my table at the office. Somehow this month, I've turned into Cosmos, a well-organized universe, and ladies and gentlemen, it feels great to be organized.

When you are organized, you are prepared. I'm prepared to work because I know where each document is at, I know what needs to be done first and what can be done later. I know where my Harry Potter and the Goblet of Fire is located because I organized my bookshelf. I know that in terms of work, the past two month's theme was Disaster Risk Reduction, because I've prioritized it the most. I have an educated gut feeling that this new found organizer has possibly resulted from having attended two global summits on Disaster Risk Reduction in June. Both of these summits presented the most important

example of why everyone should be organized and here is a simple reason why: when you are organized, you are prepared and we all know that there is nothing more horrendous than being unprepared in times of disasters. Many times, when disasters strike, it is impossible to prevent them due to the little significant fact that it is simply an act of nature. What we can do is to try to reduce the numbers of casualties. In today's world, we seem to be living in a society of reaction rather than prevention. We are not organized; we are not prepared.

Back in 2004, when

Thai-

land was hit by the catastrophic tsunami, thousands of people lost their lives. We were not at all prepared for anything like that; we didn't even really know what it was that hit us and that was one of the biggest reasons why so many lives were lost. People were simply not educated about disasters and people were not prepared. Having attended the Media Summit on Climate Change, ICTs and Disaster Risk Reduction, I was suddenly illuminated by different methods in the prevention of danger and disaster risk reduction each country brings

forth. One broadcaster that strikes me as one of the most advanced, organized and prepared was NHK Japan. Japan is a disaster prone country, they co-exist with natural hazard, so the best solution for them is to always be prepared. Here are some of their advanced resources and preparedness.

NHK has an Earthquake Early Warning System and what happens is that they collaborate with the Japan Meteorological Agency and whenever this agency detects the small vibrations that occur before a major

earthquake, they would predict and report the information on the magnitude epicenter. This data is then automatically delivered to NHK and within seconds, NHK would broadcast this information across all their TV and radio channels to warn people before disaster strikes.

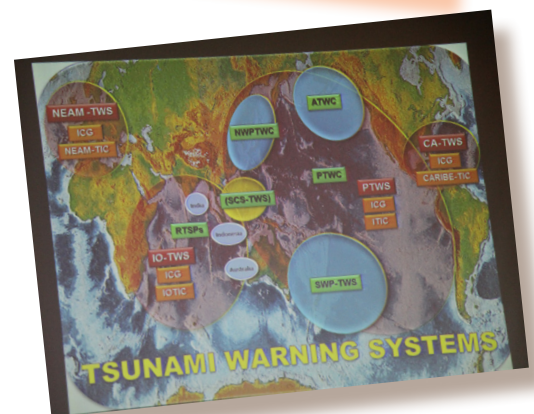
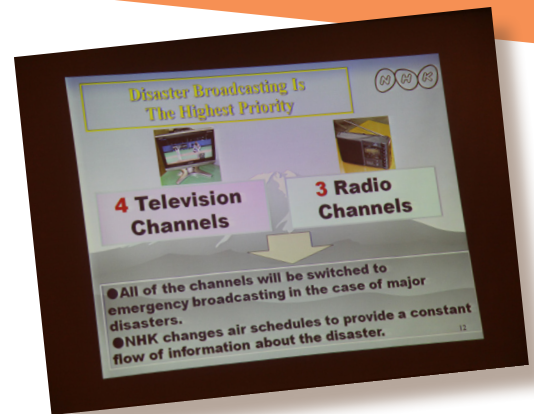
NHK also utilizes helicopters in order to accurately and quickly report on disasters. They have 14 helicopters stationed at 12 locations. There are cameramen on stand-by at these stations to

deliver footage of disasters as soon as they occur to update people on the current situations and whether or not they should evacuate to a safe zone. Furthermore, NHK also has remote controlled cameras at 460 key locations nationwide that can broadcast footage from the scene of disasters at any time. They have about 500 remote-controlled cameras and these cameras are strategically placed across Japan in places that have been

reported of disasters like beaches, volcanoes, nuclear power plants, stations, and airports. These can be operated from distances.

Last but not least, NHK promises to always be prepared in times of disasters. Disaster drills are held every night at NHK broadcasting centers to prepare all the staff involved in news, including announcers, for the eventualities of disasters. They would practice and practice reporting and getting accurate information out as soon as possible in the hopes of saving as many lives as possible. These are just some of the methods that NHK carry out that peaked my interests. Being located where they are, they can not stop natural disasters from happening. That is why they learn to live with it and to always be organized and prepared.

If there's anything that I hear over and over again in these disaster risk reduction summits, its to always be prepared. The government, media, the civic society and the NGOs ect should work as best they can to inform and educate people. They should try to utilize technologies that we have to help people in times of disasters, there should be drills and practice of reporting, of evacuating people, of things people should do, places they should go, what they should bring with them that will give them a better chance of survival. Since it is impossible to stop our mother nature from exploding and wiping everything in her path, what we should do is create a well-organized and informed society where people are well prepared and at least has a chance to fight for their lives.

ดูไทยพีบีเอส HD ที่ช่องไหน?

ไทยพีบีเอส ออกอากาศภาคพื้นดินระบบดิจิทัล หมายเลขช่อง

3

Thai PBS

ผู้ให้บริการกล่องรับสัญญาณ ระบบ DIGITAL HD

ผู้ให้บริการกล่องรับสัญญาณ	ระบบ	DIGITAL HD
SUNBOX 	KU-BAND C-BAND	ช่อง 13 ช่อง 13
LEOTECH 	C-BAND	ช่อง 13
CTH 	KU-BAND	ช่อง 174
DYNASAT 	C-BAND	ช่อง 13
TRUE VISION 	KU-BAND	ช่อง 6
PSI 	KU-BAND C-BAND	ช่อง 13 ช่อง 13
DTV 	KU-BAND	ช่อง 6
INFOSAT 	C-BAND	ช่อง 13
THAISAT 	C-BAND	ช่อง 13

หมายเหตุ กล่องรับสัญญาณดาวเทียม GMM Z, HI SATEL, IPM และ IDEASAT อยู่ระหว่างการปรับปรุงช่องอัตโนมัติ (OTA) ภายในเมษายน 2557

3 วิธีการหลัก ในการรับชมไทยพีบีเอสดิจิทัล

1. ทีวีระบบอนาล็อก ไม่ว่าจะ เป็นสมาร์ททีวีหรือ ทีวีจอแบน LCD/LED หรือ PLASMA ต่างๆ ที่ไม่มี จูนเนอร์สำหรับรับสัญญาณ และติดตั้งเสาอากาศ แบบ "ก้างปลา" หรือ "หมวดกุ่ม" ต้องนำโทรทัศน์เครื่องเดิมเชื่อมต่อกับกล่องรับสัญญาณ (Set top box) โดยมีเสาหมวดกุ่ม หรือเสา ก้างปลา เป็นตัวรับสัญญาณ โดยใช้สาย AV เดิม ต่อเข้ากับ Set top box

2. ทีวีรุ่นใหม่ล่าสุด หรือทีวีแบบ "iDTV : integrated Digital Television" ที่มีสัญลักษณ์ น่องดูดี โดยต่อทีวีแบบ iDTV กับเสา ก้างปลา หรือ หมวดกุ่ม ที่สามารถรับชมทีวีดิจิทัล ได้ทันที โดยสามารถกดเลข 3 ที่รีโมท ได้ทันที

3. ทีวีรุ่นเก่าที่ติดตั้ง "จานดาวเทียม" หรือ "ระบบเคเบิล" สามารถดูได้ทันที โดยที่ผู้ให้บริการ โทรทัศน์ผ่านดาวเทียมและเคเบิล จะดำเนินการปรับ เรียงช่องให้เอง (การอัปเดตซอฟต์แวร์ OTA)

พื้นที่รับสัญญาณ

ในช่วงต้น (1 เมษายน 2557) ไทยพีบีเอสจะออกอากาศสัญญาณดิจิทัลครอบคลุมพื้นที่ 4 จังหวัด คือ เชียงใหม่ นครราชสีมา สงขลา และกรุงเทพฯ หลังจากนั้นจะเพิ่มพื้นที่รับสัญญาณ ดังนี้

- 1 พ.ค. : อุบลราชธานี สุราษฎร์ธานี ระยอง
- 1 มิ.ย. : สิงห์บุรี สุโขทัย ขอนแก่น อุดรธานี
- 1 ส.ค. : ร้อยเอ็ด เชียงราย สระแก้ว นครสวรรค์
- 1 ต.ค. : นครศรีธรรมราช ภูเก็ต ตรัง ลำปาง

การตั้งค่าสัญญาณ

สัญญาณระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน (DVB-T2) : ช่อง 44, ความถี่ 658 Mhz
สัญญาณระบบดิจิทัลผ่านระบบดาวเทียม (DVB-S)
: DVB-S2 (HD) : ความถี่ 3,989 MHz, Symbol Rate: 12,500, Polarisation: V
: DVB-S2 (SD) : ความถี่ 4,017 MHz, Symbol Rate: 1,800, Polarisation: V

WWW.THAIPBS.OR.TH

ThaiPBS ThaiPBSFan ThaiPBS ThaiPBS thaipbs

สอบถามเพิ่มเติม 02-790-2314-5

(ทุกวันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 09.00 - 18.00 น.) E-mail : DigitalTV@thaipbs.or.th Twitter : @EngineerThaiPBS

Thai PBS Digital HD

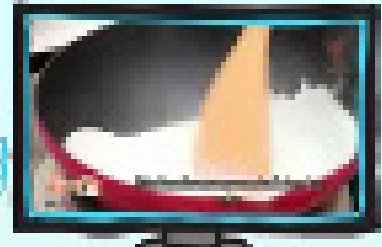

TV. 11. 11. 11.

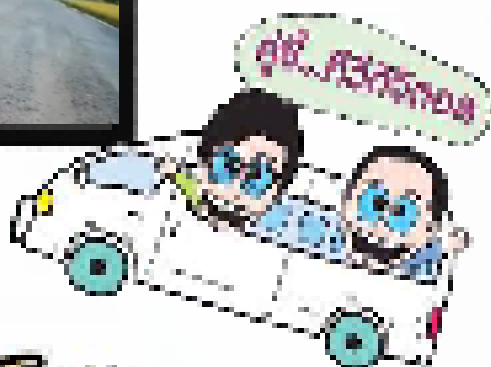
TV. 11. 11. 11.

TV. 11. 11. 11.

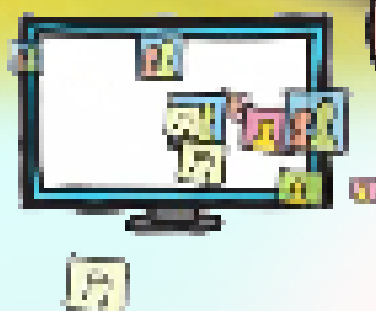
TV. 11. 11. 11.

ทีวีดิจิทัลคืออะไร และแตกต่างกับทีวีระบบเก่าอย่างไร?

ทีบีแอล ทีบีที ซีรีส์ดีวีดีจอแอลซีดี
กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ เวลา 21.55 น.
เชียงใหม่-กรุงเทพฯ เวลา 23.25 น.
กรุงเทพฯ-สุราษฎร์ธานี เวลา 08.45 น.
เริ่มออกอากาศได้ 15 มีนาคม นี้
ทางไทยทีบีเอส ทีวีทุกช่องฟรี

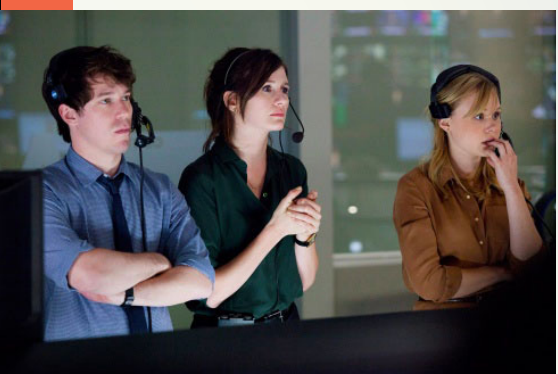

THE NEWSROOM

ฉบับนี้ขอแนะนำ ซีรีส์เรื่อง The Newsroom มีเนื้อหาเกี่ยวกับวงการข่าวทั้งหมด ถือเป็นเหมือนแบบเรียนวิชาสื่อสารมวลชนเวอร์ชันสมัยใหม่ ทั้งยังมีมุมมองเรื่องการทำงานเบื้องหน้า เบื้องหลัง วิธีการคิด และการตัดสินใจอันน่าสนใจ โดยได้นักเขียนบทมือรางวัลอย่าง อารอน ซอร์คิน เป็นการเขียนบทที่หยิบยกเอาเรื่องจริงของอเมริกามาเล่า เป็นซีรีส์อีกเรื่องที่น่าพาทุกท่านสนุกไปกับการติดตาม พร้อมนำตัวเองกระโจนเข้าสู่โลกสื่อสารมวลชนได้อย่างไม่รู้สึกลำบากคนเดียวแล้วคุณล่ะพร้อมหรือยัง?

The Newsroom หรือ ห้องข่าว เป็นเบื้องหลังของรายการข่าวภาคกลางคืนของช่องข่าวเคเบิล ที่ชื่อว่า ACN มีผู้ประกาศข่าวชื่อดังคือ Will McAvoy (นำแสดงโดย Jeff Daniels) ที่มีเรตติ้งเป็นอันดับสอง โดยการนำเสนอข่าวของเรื่องนี้ ได้นำเอาเหตุการณ์จริงมาเสนอในมุมมองของคนทำข่าวเบื้องหลัง ตอนแรกเป็นการนำเสนอเรื่องท่อส่งน้ำมันของ BP oil ระเบิดนอกชายฝั่ง (ปี 2010) และยังมีข่าวเด่นอื่นๆ เช่น การจับตายโศขามา บินลาเดน , การชนะการเลือกตั้งกลางเทอมของรีพับลิกัน , การเสียดสี Tea Party , หรือ ข่าว ส.ส.หญิงโดนยิง , การประท้วงในอียิปต์ และอีกหลายๆ ข่าว พร้อมกับการเมืองภายในของช่องเอง เรื่องที่ผู้บริหารสถานีไม่พอใจการนำเสนอข่าว Tea Party และหาเรื่องจะไล่ Will ออก นอกจากเรื่องข่าวแล้ว เรื่องความสัมพันธ์ของทีมงานก็น่าสนใจ ซีรีส์จึงเรื่องนี้ลงตัวทั้งเบื้องหน้าและเบื้องหลัง

คำพูดติดปากที่เราได้ยินกันอย่างคุ้นหู “พักชมสิ่งที่น่าสนใจสักครู่” เป็นประโยคนำเข้าสู่การโฆษณา ซึ่งแน่นอนว่าเป็นผู้สนับสนุนหลักของรายการหรือองค์กรนั้นๆ นับเป็นเงื่อนไขสำคัญในการอยู่รอดและดำเนินงานต่อไปได้ ทำให้เกิดความคิดที่ว่า สิ่งที่น่าสนใจ กับ สิ่งที่ควรสนใจ อย่างไหนสำคัญกว่า ในแวดวงสื่อสารมวลชน จึงมีสิ่ง ที่ควรคำนึงถึงเสมอ นั่นคือ “สื่อที่ดีจะนำเสนอสิ่งที่ประชาชนสนใจ หรือจะนำเสนอสิ่งที่ประชาชนควรสนใจ” สะท้อนให้เราเห็นว่า กว่าที่เราจะได้รับชมรับฟังข่าวสักหนึ่งชิ้น มันต้องผ่านกระบวนการมากมายขนาดไหน

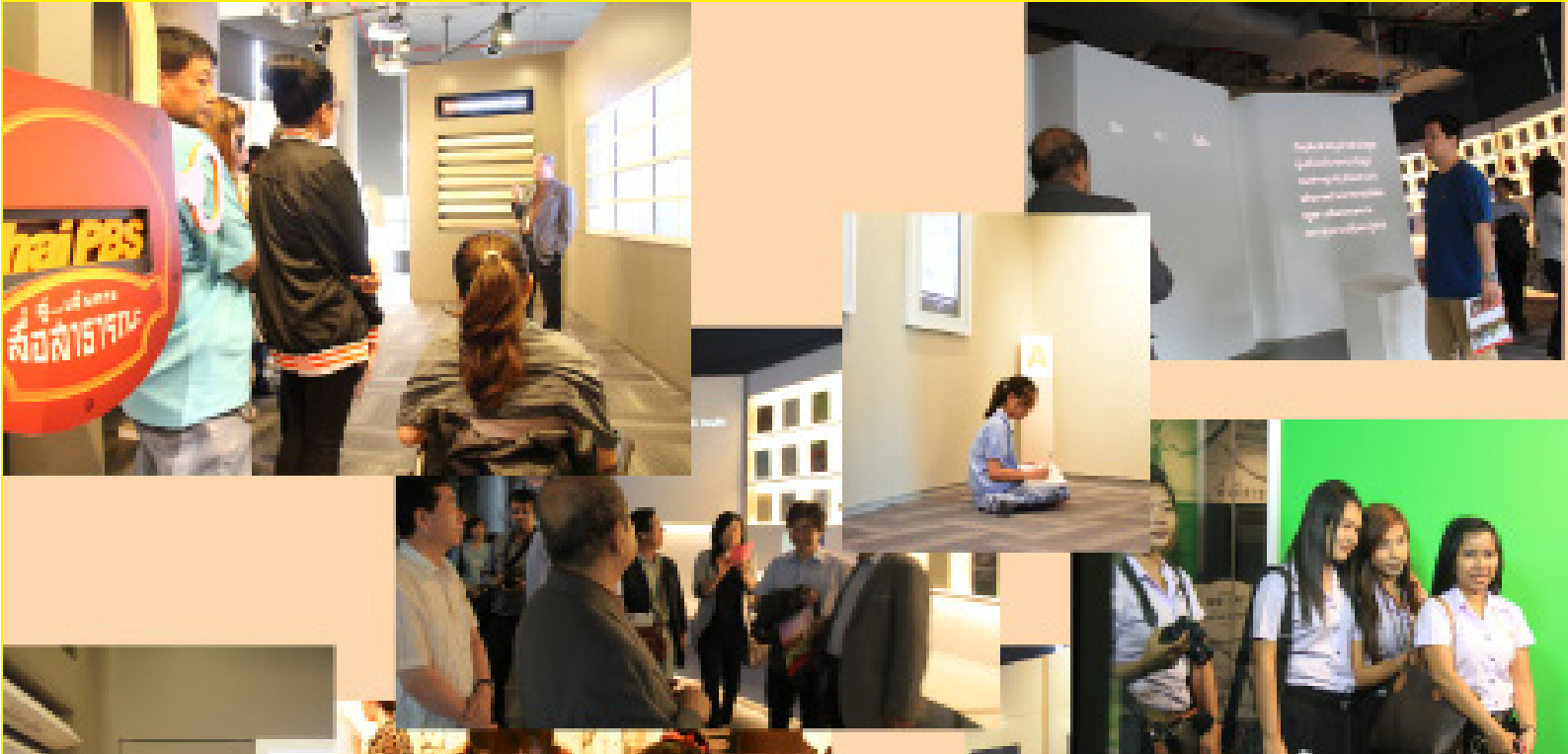
โดยรวมของซีรีส์ข่าวเรื่องนี้ บอกเล่าถึงจิตวิญญาณและความรับผิดชอบของคนในแวดวงสื่อสารมวลชน โดยมีการตั้งคำถามกับวงการนี้ว่า ระหว่างการดำรงอยู่อย่างปลอดภัยไปวันๆ นั่งมองเรตติ้งความนิยมอย่างกระหึ่มอึมย่อง แต่ไม่คำนึงว่าสังคมจะได้อะไร กับการลงทุนลงแรงเพื่อให้ได้ข่าวที่สามารถตีแผ่ความเป็นจริงให้สังคมรับรู้ แม้จะต้องแลกมาด้วยหลายสิ่งหลายอย่าง แล้วแต่ว่าคนข่าวจะเลือกเอาแบบไหน

แต่ไม่ว่าอย่างไรก็ตาม เรื่องของคนก็เหมือนเรื่องของข่าวที่บางครั้งมันก็ไม่ได้มีด้านเดียว เราคงจะหนีไม่พ้น “การรู้เท่าทันสื่อ” ที่ทุกคนจะต้องตระหนักรู้อยู่ตลอดเวลาในขณะรับฟังข่าวสาร ข้อมูลอันหลากหลายต้องใช้วิจารณญาณในการรับชมและรับฟังเช่นเดียวกัน

VS100m

ฉากหนึ่งในซีรีส์ “ห้องข่าวกลายเป็นศาล เพราะผมเห็นว่าคนอเมริกันที่มีสิทธิเลือกตั้งต้องการนายชั๊กคน” ประธานฝ่ายข่าวของสถานีพูดกับผู้บริหารและนายทุนของช่อง

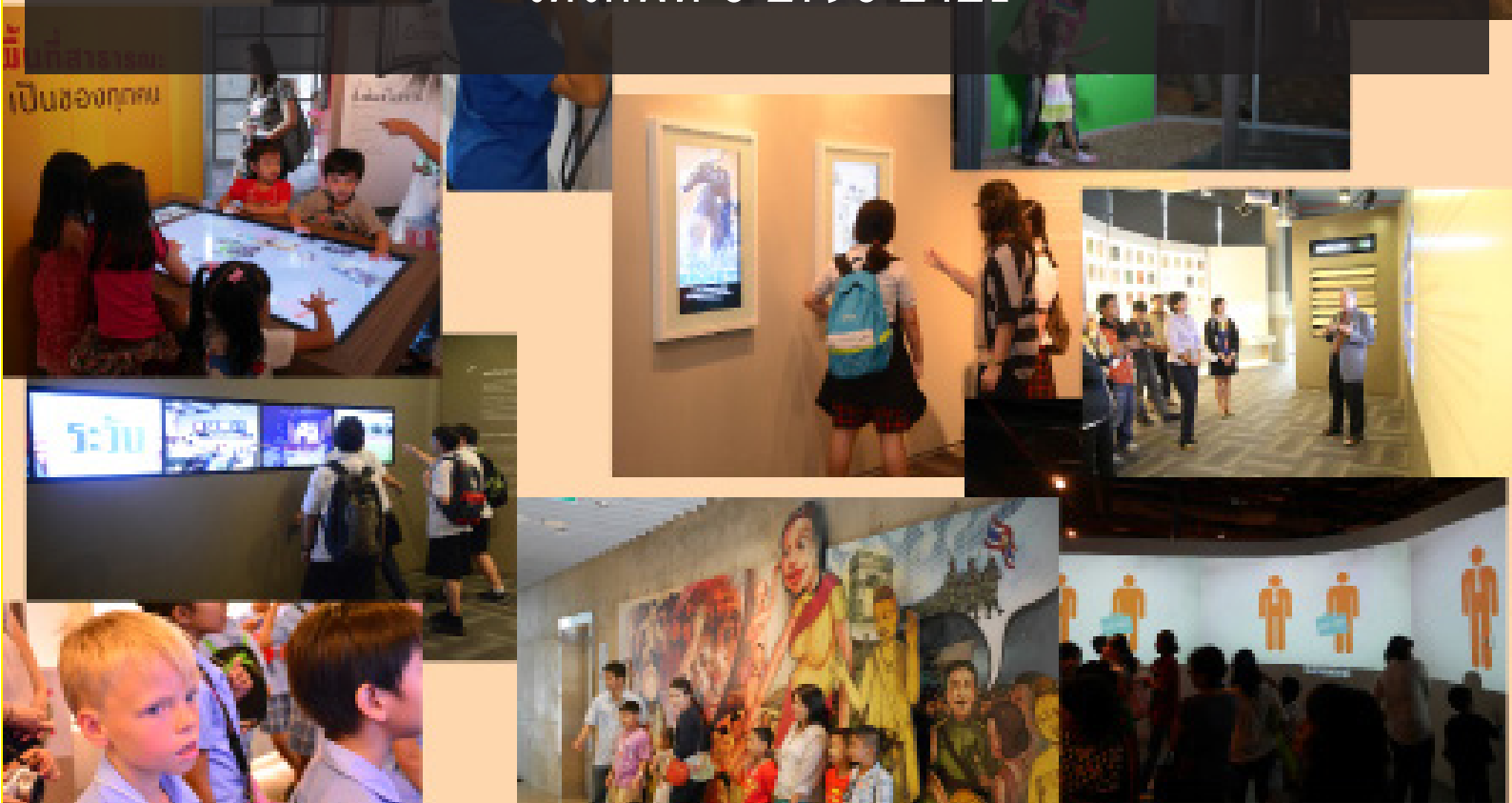
เชิญชวนผู้สนใจทั่วไปสามารถเข้าเยี่ยมชม **พิพิธภัณฑ์สื่อสารณะ**

ในวันจันทร์ - วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 10.00 - 17.00 น.

ติดต่อสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ อาคารศูนย์การเรียนรู้สื่อสารณะ
สำนักงานองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย

145 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ 10210

โทรศัพท์ 0-2790-2421

4PM